

EVALUERING AF "VEJEN TIL EN ERHVERVSUDDANNELSE"

VILLUM FONDEN OG EEO
RÅPPORT
2021

WWW.RAMBOLL.COM

INDHOLD

1.	Opsamling og hovedkonklusioner	1
2.	Indledning	3
3.	Om 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'	6
4.	Oplevelse af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'	9
5.	Elevernes udbytte	17
6.	Rollemodellernes udbytte	24
7.	Udviklingspotentialer	27

BILAG

Bilag 1: Metodebilag

1. OPSAMLING OG HOVEDKONKLUSIONER

Evalueringen af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' viser overordnet set, at indsatsen giver et udbytte for både elever og rollemodellerne selv. Eleverne får ny viden om erhvervsuddannelserne fortalt på en personlig og vedkommende måde, og rollemodellerne får gennem deres deltagelse styrket deres faglige og personlige kompetencer. I forhold til den overordnede målsætning om at give udskolingselever et mere nuanceret grundlag at træffe deres uddannelsesvalg på viser evalueringen, at indsatsen i høj grad lykkes med dette.

Således lyder hovedkonklusionerne i evalueringen af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Dette kapitel indeholder et kort resumé af evalueringens formål, gennemførelse og hovedkonklusioner.

Mere end halvdelen af eleverne oplever i høj grad, at besøget fra rollemodellerne har givet dem mere viden om erhvervsuddannelserne og har gjort dem mere afklarede om deres uddannelsesvalg. Flere elever oplever desuden EUD/EUX som en mulighed efter rollemodellernes besøg.

Hele 95 pct. af lærere og vejledere er meget tilfredse med rollemodellernes besøg, og samtlige skoler vil anbefale andre at få besøg af rollemodellerne. De oplever, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' komplementerer deres øvrige uddannelsesvejledning.

Rollemodellerne tilegner sig forskellige faglige og personlige kompetencer ved at indgå i korpset, hvilket også styrker deres selvtillid og faglige stolthed. Ligeledes oplever mange rollemodeller et socialt udbytte i form af netværk og nye venner, ligesom ni ud af 10 tidligere rollemodeller stadig bruger de kompetencer, de fik som rollemodel.

Rambøll Management Consulting har på vegne af VILLUM FONDEN gennemført en evaluering af Erhvervsskolernes ElevOrganisations rollemodelindsats, 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Indsatsen består af et korps af rollemodeller fra erhvervsuddannelserne, der gennem oplæg for udskolingselever inspirerer og giver eleveme ny viden om erhvervsuddannelserne. Formålet med korpset er at bidrage til, at eleverne kan træffe et kvalificeret og nuanceret uddannelsesvalg. Evalueringen har bestået af en kvalitativ forundersøgelse samt to spørgeskemaundersøgelser: en blandt elever, der har modtaget oplæg fra rollemodellerne, og en blandt rollemodellerne. Derudover har Rambøll analyseret spørgeskemadata indsamlet af Erhvervsskolernes ElevOrganisation (EEO) blandt lærere og vejledere, der har været ansvarlige for booking af rollemodellernes skolebesøg.

Evalueringen har overordnet set følgende konklusioner:

1. Eleverne oplever besøget fra rollemodellerne meget positivt – særligt rollemodellernes personlige fortællinger. Besøget giver eleverne **mere viden om erhvervsuddannelserne** samt gør dem **mere afklarede i deres uddannelsesvalg**. Der er efter besøget 46 pct. af eleverne, som overvejer at søge ind på en EUD eller EUX, hvilket er en **stigning på hele seks procentpoint** fra før, eleverne modtog oplægget. Eftersom rollemodellerne besøger ca. 10.000 udskolingselever om året, svarer stigningen til, at der hvert år er 600 nye elever i grundskolen, som nu overvejer at søge ind på en EUD/EUX som følge af rollemodellernes besøg. Samlet set vidner det om, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' bidrager til at udvide elevemes horisont og gør dem bedre i stand til at træffe deres uddannelsesvalg på et kvalificeret grundlag.

2. Lærere og vejledere er også **meget tilfredse med besøgene**. De oplever rollemodeller-nes ung-til-ung-tilgang og personlige fortællinger som stærke virkemidler, der **tilfører uddannelsesvejledningen et anderledes aspekt**, de ikke selv kunne have givet, ligesom de angiver, at besøget komplementerer den øvrige uddannelsesvejledning. Langt de fleste elever (77 pct.) og alle lærere/vejledere (100 pct.) vil derfor anbefale andre at få besøg af rollemodellerne.
3. Rollemodellerne er **meget tilfredse med at være en del af indsatsen**. De oplever, at de **tilegner sig flere forskellige kompetencer**, og at deres deltagelse har bidraget til en personlig udvikling og større selvtillid. Derudover oplever en del af rollemodellerne, at deltagelsen har givet dem et socialt udbytte, netværk og nye venskaber. Næsten alle rollemodeller (93 pct.) vil derfor også anbefale andre at blive rollemodel hos EEO, hvor de oplever, at der er et **stærkt sammenhold og fællesskab**.

Evalueringen viser således, at de involverede aktører oplever 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' som et godt og relevant tiltag, der kan være med til at udvide elevernes horisont i forhold til uddannelsesvalg. 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' lever på denne måde i høj grad op til sit formål, og respondenter og interviewpersoner er i overvejende grad meget tilfredse med indsatsens struktur og indhold.

2. INDLEDNING

På vegne af VILLUM FONDEN har Rambøll Management Consulting (Rambøll) gennemført en evaluering af projektet '**Vejen til en Erhvervsuddannelse**', som er en rollemodelindsats startet af Erhvervsskolernes ElevOrganisation (EEO) i 2016. Evalueringen er gennemført i perioden mellem april 2020 og juni 2021 og har både et summativt og formativt sigte. Evalueringen har på denne måde til formål både at dokumentere indsatsens virkninger og resultater samt at kvalificere indsatsen i et fremadrettet perspektiv.

2.1 Baggrund

Et af målene med erhvervsuddannelsesreformen fra 2015 er at sikre uddannelsen af flere faglærte i fremtiden ved at understøtte, at erhvervsuddannelserne bliver et attraktivt førstevalg for flere unge¹. Antallet af unge, der søger mod en erhvervsuddannelse lige efter grundskolen, er dog siden reformens implementering ikke steget væsentligt, og har de sidste tre år ligget stabilt på knap 20 pct. af en ungdomsårgang². Dette er et godt stykke fra reformens mål om, at 25 pct. af en ungdomsårgang skulle søge erhvervsuddannelsesvejen i 2020.

Der er en række barrierer³, som kan stå i vejen for, at elever i grundskolen anser erhvervsuddannelserne som et attraktivt uddannelsesvalg:

- Eleverne mangler **viden om erhvervsuddannelserne** samt de videre- og efteruddannelsesmuligheder, som erhvervsuddannelserne giver adgang til. De oplever i forlængelse heraf valget af en erhvervsuddannelse som et mere skelsættende valg end fx de gymnasiale uddannelser.
- Læreres og vejlederes manglende viden om mulighederne i erhvervsuddannelsessystemet kombineret med en vejledningsindsats, der i høj grad retter sig mod de gymnasiale uddannelser, kan ligeledes være årsag til, at mange **elever ikke får en tilstrækkelig nuanceret vejledning**, så de kan træffe et informeret uddannelsesvalg.
- Endelig oplever mange unge et stigende pres i relation til valget af uddannelse – også fra forældre eller andre pårørende – hvor **uddannelseshierarkiske tankegange og fordomme om elever på EUD/EUX** er medvirkende til, at erhvervsuddannelser opleves som mindre prestigefulde end fx gymnasiale uddannelser.

EEO iværksatte på den baggrund 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' i 2016 med det formål at præsentere udskolingselever for EUD- og EUX-rollemodeller, som gennem deres personlige historier og erfaringer informerer eleverne om erhvervsuddannelserne og udfordrer deres fordomme herom. 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' søger på denne måde at informere og understøtte elevernes uddannelsesvalg, så de kan træffe beslutningen på et mere nuanceret og kvalificeret grundlag.

¹ Regeringen (2014): *Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser*; Regeringen (2018): *Fra folkeskole til faglært – Fremtidens erhvervsuddannelser*; Rambøll (2016): *Systematisk kortlægning af viden vedr. klare mål (EUD)*.

² Børne- og Undervisningsministeriet (2021): *Notat om 9. og 10. klasselevers søgning til ungdomsuddannelser*; Børne- og Undervisningsministeriet (2019): *Hvad vælger eleverne, når de forlader grundskolen efter 9. og 10. klasse i 2019?*

³ Rambøll (2018): *Kortlægning: Styrket søgning og gennemførelse af EUD*.

Boks 2-1: Fakta om 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'

'Vejen til en Erhvervsuddannelse' er en ung-til-ung-formidlingsindsats, som i 2016 blev startet af Erhvervsskolernes ElevOrganisation (EEO).

Indsatsen har i det første år kørt som et pilotprojekt med støtte fra Børne- og Undervisningsministeriet, mens indsatsen i perioden 2017-2019 har været støttet af Nordea-fonden. I sommeren 2019 fik indsatsen støtte fra VILLUM FONDEN, Nordea-fonden og Grundejernes Investeringsfond til at fortsætte i yderligere tre år.

Indsatsens kerneelement er et korps af rollemodeller mellem 17 og 28 år, der uddannes til at holde oplæg a 45 og 90 minutters varighed for udskolings elever. Gennem deres personlige erfaringer og historier informerer rollemodellerne eleverne om erhvervsuddannelserne, udfordrer fordomme om uddannelsesvalg og giver udskolings elever mulighed for at træffe informerede og nuancerede uddannelsesvalg. Ligeledes sigter indsatsen mod at give lærere, vejledere og elevernes forældre større viden om erhvervsuddannelsesvejen, så de kan støtte og vejlede eleverne i uddannelsesvalget.

Udover oplæg for udskolings elever afholder rollemodellerne også oplæg i forbindelse med forældrearrangementer, uddannelsesmesser og lignende events, ligesom rollemodellerne medvirker i videoer, artikler og kampagner på sociale medier med henblik på at udbrede personlige fortællinger om erhvervsuddannelserne.

EEO betaler kørselsgodtgørelse til rollemodellerne, når de er afsted, ligesom enten rollemodellerne eller virksomhederne modtager lønkomensation for de timer, de er væk fra arbejde.

2.2 Om evalueringen

Nærværende evaluering dokumenterer og belyser **udskolingselevernes udbytte af rollemodellernes besøg og oplæg**, herunder hvorvidt rollemodellerne giver eleverne mere viden om EUD/EUX, om eleverne gennem indsatsen bliver udfordrede på og reflekterer over deres uddannelsesvalg, og om eleverne i højere grad overvejer at vælge EUD/EUX efter rollemodellernes besøg. Disse spørgsmål er afdækket gennem en spørgeskemaundersøgelse blandt eleverne og gennem analyse af data om læreres og vejlederes oplevelse af elevernes udbytte af rollemodellernes besøg, suppleret af kvalitative interviews med lærere og elever. Eftersom eleverne har udfyldt spørgeskemaet som en del af rollemodellernes besøg, er der udelukkende samlet data ind blandt elever, der har modtaget oplæg a 90 minutters varighed. Denne beslutning er truffet med henblik på at sikre, at der på besøget var tilstrækkelig tid til rollemodellernes oplæg⁴.

Ligeledes giver evalueringen indblik i og dokumenterer **rollemodellernes udbytte** af at være en del af indsatsen, herunder hvordan og hvorvidt deres deltagelse bidrager til en større følelse af faglig stolthed og udvikling af overordnede professionelle kompetencer som fx træning i at holde oplæg. Disse spørgsmål er afdækket gennem en spørgeskemaundersøgelse blandt nuværende og tidligere rollemodeller suppleret af interviews med udvalgte rollemodeller.

Samlet set har evalueringen haft til formål at levere viden, som kan dokumentere udbyttet af indsatsen for rollemodeller samt for elever i forhold til indsatsens formål med at udbrede viden om EUD/EUX og dermed skabe afsæt for, at flere elever får et kvalificeret og velinformeret grundlag at foretage deres uddannelsesvalg ud fra. Ligeledes har evalueringen haft til formål at bidrage til kvalificering af indsatsen i et fremadrettet perspektiv.

⁴ Under nedlukningen i forbindelse med COVID-19-pandemien er en del af rollemodellernes besøg blevet omlagt til virtuelle besøg. Disse indgår ikke i evalueringen.

Evalueringens datagrundlag er skitseret i boksen nedenfor. En mere detaljeret beskrivelse af evalueringsmetode og datagrundlag er beskrevet i bilag 1.

Boks 2-2: Evalueringens datagrundlag

Kvalitativ forundersøgelse bestående af to casebesøg:

- 4 workshops med elever fra 7., 8. og 10. klasse, der har modtaget oplæg fra rollemodellerne
- 2 interviews med elevernes lærere
- 2 workshops med rollemodeller

Spørgeskemaundersøgelser til:

- Elever, der har modtaget oplæg fra rollemodellerne. Der er besvarelser fra i alt 1.192 elever, hvilket giver en svarprocent på 84 pct.
- Tidligere og nuværende rollemodeller. Der er besvarelser fra i alt 41 rollemodeller, hvilket giver en svarprocent på 60 pct.

Analyse af data indsamlet af EEO bestående af:

- Oversigt over bookinger og elevtal fra skoler i efteråret 2020 og foråret 2021
- Oversigt over resultat af håndsoprækningsøvelse fra skolebesøg
- Data fra evaluering fra lærere/vejledere, som har booket skolebesøg. Der er besvarelser fra i alt 80 lærere/vejledere, hvilket giver en svarprocent på 84 pct.

2.3 Læsevejledning

Rapporten indeholder i alt 7 kapitler:

- Kapitel 1 indeholder en opsamling på evalueringen, som giver et overblik over hovedresultater og konklusioner.
- Kapitel 2 rummer nærværende indledning med evalueringens formål, baggrund og datagrundlag.
- Kapitel 3 præsenterer en kort introduktion til 'Vejen til en Erhvervsuddannelse', herunder en karakteristik af indsatsens korpset af rollemodeller.
- I kapitel 4 sættes der fokus på elevernes, læreres og vejledernes samt rollemodellernes oplevelse af indsatsens design og implementering.
- Herefter fokuseres der på resultater af indsatsen. Kapitel 5 indeholder en analyse af elevernes udbytte af at modtage skolebesøg fra rollemodellerne.
- Kapitel 6 indeholder en analyse af rollemodellernes udbytte af at være en del af rollemodellerkorpset.
- Endelig peger kapitel 7 på fem udviklingspotentialer, som kan bidrage til at styrke indsatsen yderligere.

3. OM 'VEJEN TIL EN ERHVERVSUDDANNELSE'

Dette kapitel indeholder en kort beskrivelse af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Derudover indeholder kapitlet en karakteristik af rollemodelkorpset i forhold til baggrund, motivation for deltagelse og hidtidig erfaring som rollemodeller.

3.1 Om indsatsen

'Vejen til en Erhvervsuddannelse' blev startet af EEO med det formål at bidrage til, at udkolings-elever kan **foretage deres uddannelsesvalg på et mere oplyst grundlag**. Elever fra 7.-10. klasse, deres forældre og i nogen grad også deres lærere og vejledere har ikke altid den fornødne viden om erhvervsuddannelserne, og de unge ledes af flere forskellige årsager ofte mod de gymnasiale uddannelser, når de skal træffe valget om ungdomsuddannelse.

'Vejen til en Erhvervsuddannelse' ønsker at give eleverne et nuanceret billede af erhvervsuddannelserne og de muligheder, uddannelserne giver, samt at hjælpe eleverne med afklaring i forhold til deres uddannelsesvalg ved at præsentere dem for rollemodeller, de kan spejle sig i og blive inspirerede af.

Indsatsens kerneelement er **et landsdækkende korps af rollemodeller**, som består af unge erhvervsskoleelever og faglærte, der tager ud på grundskoler⁵ og holder oplæg a 45 og 90 min. varighed for elever i 7.-10. klasse og deres lærere/vejledere. På besøgene introducerer rollemodel-lerne eleverne til EUD og EUX, fortæller deres personlige uddannelseshistorier, spiller et EUD-spil med eleverne og giver dem mulighed for at stille spørgsmål til rollemodellerne om deres fag, skole, løn- og arbejdsforhold mv.

Rollemodellemerne bliver **trænet i at holde oplæg** samt at indgå i dialog med udkolings-elever om valg af ungdomsuddannelse på en opstartssweekend, inden de sendes ud på skoleme. De holder oplæg i makkerpar, så eleverne bliver introduceret til rollemodeller fra forskellige fagområder og med forskellig uddannelseshistorik. Korpset består i skrivende stund af 45 rollemodeller fra hele landet, som tager på skolebesøg mindst en gang om måneden. Udover skolebesøgene afholder nogle rollemodeller også oplæg ved forældrearrangementer, ved uddannelsesmesser og ved lignende arrangementer. Desuden medvirker nogle rollemodeller i videoer, artikler og kampagner på sociale medier med henblik på at sætte ansigt på erhvervsuddannelserne gennem personlige fortællinger.

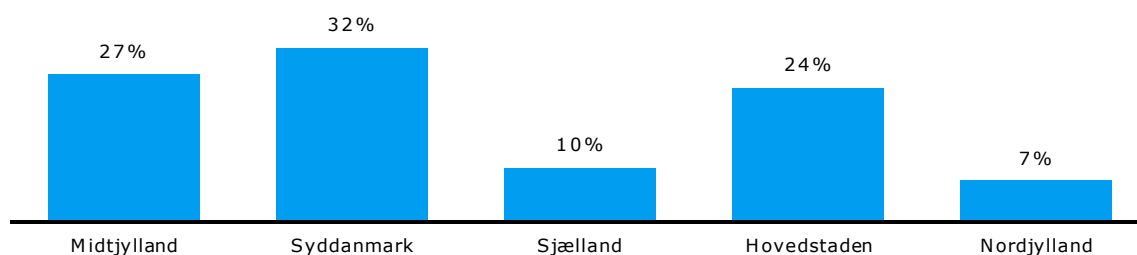
3.2 Om rollemodelkorpset

Spørgeskemaundersøgelsen blandt rollemodeller er gennemført blandt både eksisterende og tidligere rollemodeller. Som tidligere nævnt har seks ud af 10 rollemodeller gennemført spørgeskemaundersøgelsen. Nedenstående beskrivelser af rollemodelkorpset tager dermed udgangspunkt i de rollemodeller, der har gennemført spørgeskemaundersøgelsen.

Som det fremgår af figuren nedenfor, kommer **rollemodellerne fra hele landet**, om end der er flest rollemodeller fra Syddanmark og Midtjylland.

⁵ Under nedlukningen i forbindelse med COVID-19-pandemien er en del af rollemodellernes besøg blevet omlagt til virtuelle besøg. Disse indgår ikke i evalueringen.

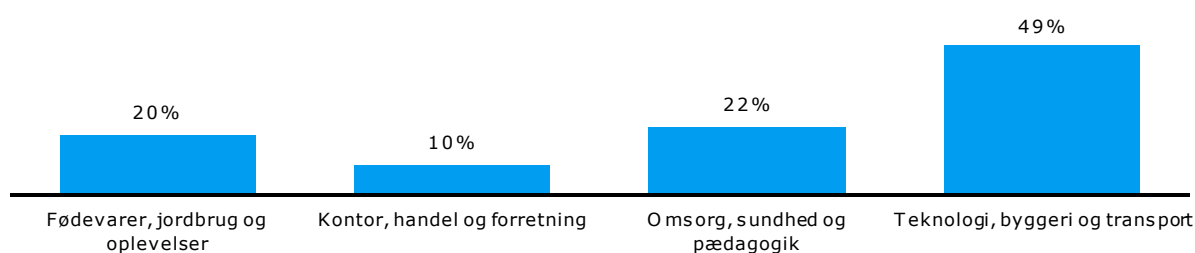
Figur 3-1: Rollemodelernes bopælskommune

Note: N=41. Spørgsmålsformulering: "Hvilken kommune bor du i?". Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Rollemodelerne fordeler sig også på tværs af de fire hovedområder, hvor der dog er en klar **overvægt af rollemodeller fra teknologi, byggeri og transport**, mens der er færrest rollemodeller fra kontor, handel og forretning.

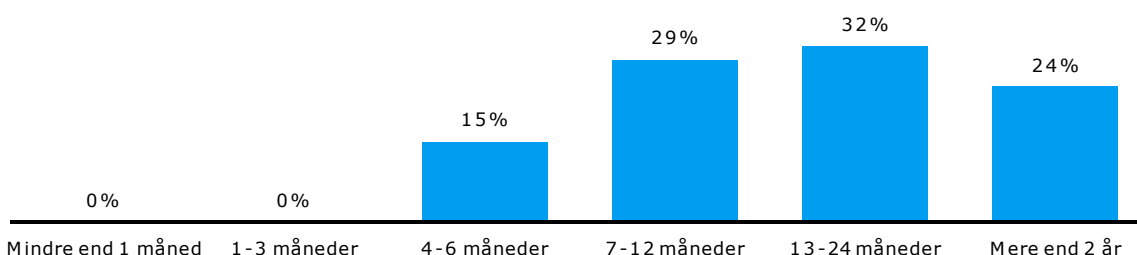
Figur 3-2: Rollemodelernes hovedområde

Note: N=41. Spørgsmålsformulering: "Hvilke af de fire hovedområder hører din erhvervsuddannelse ind under?". Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Der er stort set lige mange mænd (49 pct.) og kvinder (51 pct.) blandt de rollemodeller, der har gennemført spørgeskemaundersøgelsen. Der er dog relativt stor **variation i, hvor længe de har været rollemodeller** hos EEO. Som det fremgår af figuren nedenfor, har over halvdelen (56 pct.) af rollemodelerne (både nuværende og tidligere rollemodeller) mere end et års erfaring som rollemodeller, mens tre ud af 10 rollemodeller (29 pct.) har mere end et halvt års erfaring. De rollemodeller, der endnu ikke har deltaget i et skolebesøg, er ikke blevet bedt om at gennemføre spørgeskemaet, hvorfor der ikke er rollemodeller, som har mindre end fire måneders erfaring.

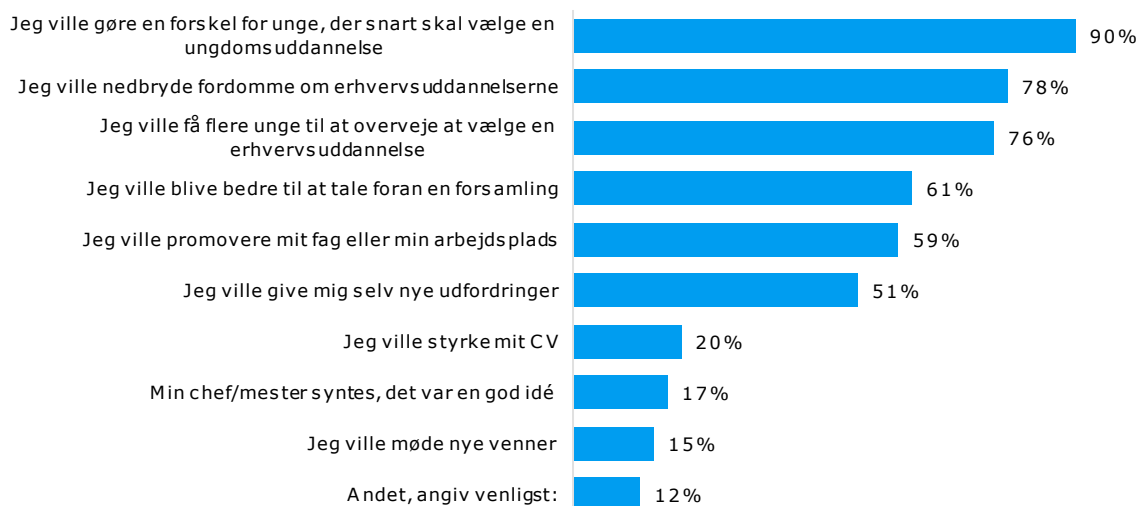
Figur 3-3: Rollemodelernes erfaring som rollemodeller

Note: N=41. Spørgsmålsformulering: "Hvor længe har du været rollemodel hos EEO?". Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Kerneelementet i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' er det landsdækkende korps af rollemodeller, der ønsker at **gøre en forskel for unge**, der snart skal vælge en ungdomsuddannelse. Ønsket om at gøre en forskel for unge, der står foran deres uddannelsesvalg, er netop en af de primære årsager til, at erhvervsuddannelseseleverne tilmeldte sig som rollemodel hos EEO. Det fremgår af figuren nedenfor.

Figur 3-4: Årsager til, at rollemodellerne tilmeldte sig hos EEO

Note: N=41. Spørgsmålsformulering: "Hvorfor tilmeldte du dig som rollemodel hos EEO? (sæt gerne flere kryds)?". Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Ønsket om at gøre en forskel for de unge er også gennemgående i interviews med rollemodeller og i de kvalitative tekstsvare fra spørgeskemaet. Her fremhæver rollemodellerne særligt muligheden for at hjælpe de unge med at træffe valget og at vise dem, at der kan være mange forskellige – og måske kringledede – veje til 'drømmeuddannelsen' eller 'drømmejobbet'. Rollemodellerne peger også på, at de ønsker at give de unge **et bedre udgangspunkt for at træffe deres uddannelsesvalg**, end rollemodellerne oplevede selv at have, da de stod i samme situation.

"Da jeg skulle vælge uddannelse, manglede jeg rollemodeller, så jeg var mere sikker på mit valg. Det er også vigtigt for mig at fortælle de unge, at man sagtens kan tage flere uddannelser, og at man ikke sidder fast i den første, man tager."

Rollemodel

Figuren viser også, at rollemodellernes ønsker om at nedbryde fordomme om erhvervsuddannelserne (78 pct.) og deres ambition om at få flere unge til at overveje en erhvervsuddannelse (76 pct.) har været drivende faktorer for, at de meldte sig som rollemodel i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Endelig er der en stor andel af rollemodellerne, der har tilmeldt sig korpset, fordi de gerne vil blive bedre til at tale foran en forsamling (61 pct.), promovere deres fag eller arbejdsplads (59 pct.) og give sig selv nye udfordringer i hverdagen (51 pct.).

4. OPLEVELSE AF 'VEJEN TIL EN ERHVERVSUDDANNELSE'

Lærere og vejledere er meget tilfredse med rollemodellernes besøg. Eleverne oplever, at rollemodellerne er dygtige og engagerede, og langt de fleste skoler vil også anbefale andre at få besøg af rollemodellerne. Rollemodellerne er stolte over at være med i korpset, og de oplever at være godt klædt på til at fortælle eleverne om deres vej til en erhvervsuddannelse.

Sådan lyder konklusionen, når elever, lærere, vejledere og rollemodeller fortæller om deres oplevelser af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Figuren nedenfor opsummerer nogle af hovedresultaterne i dette kapitel.

Mere end otte ud af 10 elever er tilfredse eller meget tilfredse med rollemodellernes besøg. Ifølge eleverne er det især de personlige fortællinger om rollemodellernes vej til en erhvervsuddannelse, der virker godt.

Samtlige lærere og vejledere anbefaler andre skoler at få besøg af rollemodellerne. Lærerne og vejlederne oplever, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' komplementerer deres øvrige uddannelsesvejledning.

Næsten alle rollemodeller (96 pct.) giver udtryk for, at der er et stærk sammenhold i korpset, og mere end ni ud af 10 rollemodeller vil anbefale andre erhvervsuddannelseselever at søge om at blive rollemodel hos EEO.

Hvis 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' skal lykkes med at inspirere udskolingselever og give dem større viden om erhvervsuddannelsesvejen, fordrer det, at eleverne møder nogle rollemodeller, der er engagerede og stolte af det fag, de repræsenterer. Dette kapitel fokuserer på de oplevelser, som elever, lærere/vejledere og rollemodellerne har af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Analyserne bygger på kvantitative data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt elever, lærere/vejledere og rollemodeller, der suppleres af evalueringens kvalitative datagrundlag.

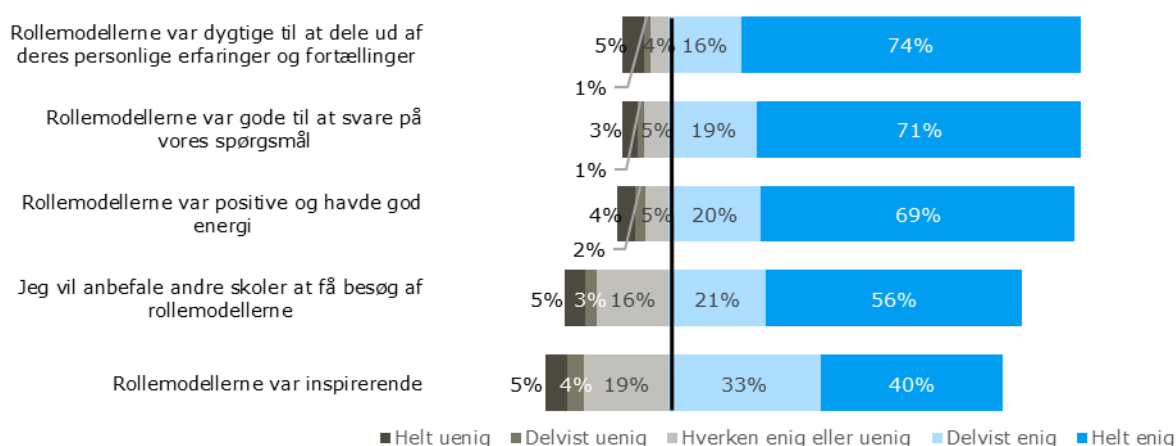
4.1 Elevernes oplevelse af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'

I spørgeskemaundersøgelsen svarer mere end otte ud af 10 elever, at de enten er tilfredse eller meget tilfredse med rollemodellernes besøg. Når eleverne skal svare på, hvad der var det bedste ved rollemodellernes besøg, fremhæver de især rollemodellernes **personlige fortællinger** om deres vej til en erhvervsuddannelse, deres fag og deres hverdag. Syv ud af 10 elever (71 pct.) peger således på, at de personlige fortællinger er det bedste ved rollemodellernes oplæg⁶. Mere end halvdelen af eleverne (53 pct.) svarer også, at rollemodellernes præsentation af EUD og EUX var det bedste ved oplægget, mens der er lidt færre elever, som fremhæver henholdsvis EUD-spillet (37 pct.) og den efterfølgende Q/A-session (28 pct.), hvor eleverne kan stille spørgsmål til rollemodellerne.

Som det fremgår af figuren nedenfor, er der meget stor enighed blandt eleverne om, at rollemodellerne var dygtige til at dele ud af deres personlige erfaringer og fortællinger (90 pct.), at de var gode til at svare på elevernes spørgsmål (90 pct.), og at de generelt var positive og havde god energi under besøget (89 pct.). Mere end syv ud af 10 elever (77 pct.) vil også **anbefale** andre skoler at få besøg af rollemodellerne.

⁶ Eleverne har i alt kunnet sætte tre krydser, hvorfor eleverne har haft mulighed for at fremhæve flere drivkræfter ved rollemodellernes oplæg.

Figur 4-1: Elevernes oplevelse af rollemodellernes besøg

Note: N=1.192. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rollemodellernes besøg?". Ved ikke-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt elever.

I interviews fremhæver eleverne også rollemodellernes personlige fortællinger som det bedste ved rollemodellernes besøg. De oplever, at historierne er spændende og relevante, og at rollemodellerne er gode og energiske formidlere. Eleverne peger derudover på, at det er meget positivt, at rollemodellerne er unge, og flere fortæller i forlængelse heraf, at de kan spejle sig i rollemodellerne og deres historier.

"Jeg kunne godt lide deres historier. Det mindede mig om mig selv, jeg gik heller ikke i skole i to år, men kom tilbage igen. Og [rollemodellen] havde også ADHD."

Elev, 10. klasse

"Jeg er blevet mere sikker på at vil vælge EUD. [Rollemodellerne] har jo været på den samme vej, og så kommer de og fortæller om deres egen oplevelse. De giver noget positiv energi."

Elev, 10. klasse

Enkelte elever peger dog på, at de savner lidt mere aktivitet og interaktion i besøget, så de selv kommer mere på banen eller bliver aktiveret på anden vis. Disse elever efterspørger både, at de selv involveres mere i besøget frem for at skulle sidde stille og lytte i lang tid, samt små afbræk fx i form af 'brainbreaks'.

Den overordnede oplevelse blandt eleverne er dog, at de bliver mødt af nogle engagerede og kompetente rollemodeller, der er **dygtige til at fortælle om deres vej** til en erhvervsuddannelse.

4.2 Skolernes oplevelse af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'

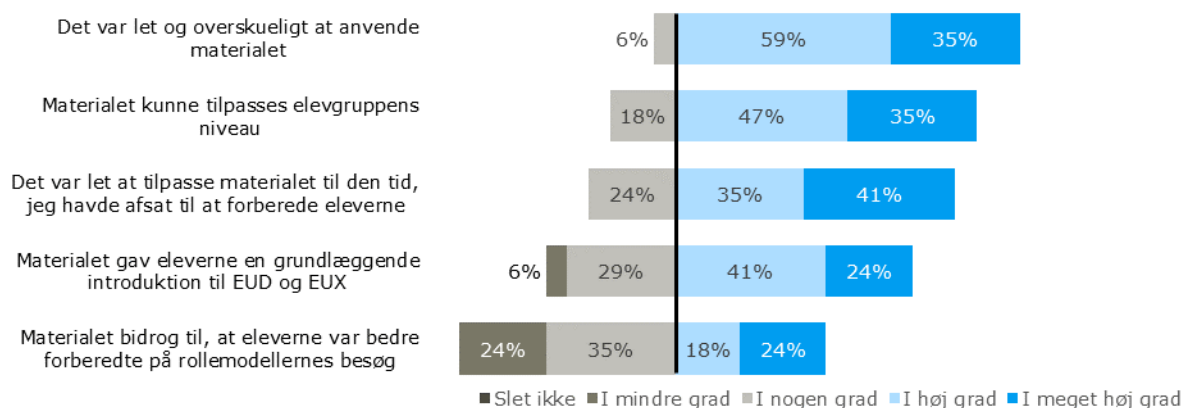
EEO tilbyder skolerne at forberede deres elever på besøget fra rollemodellerne – især hvis eleverne har meget begrænset kendskab til erhvervsuddannelsesområdet. Til det formål har EEO udviklet forberedelsesmateriale, som består af tre dele:

- Del 1 er en kort film, der introducerer eleverne til erhvervsuddannelserne.
- Del 2 er en test, der hjælper den enkelte elev med at finde de erhvervsuddannelser, der passer bedst til vedkommende.
- Del 3 består af en række korte film, hvor erhvervsskoleelever fortæller om, hvad de godt kan lide ved netop deres fag.

Det er kun to ud af 10 (21 pct.) lærere og vejledere, som svarer, at de benyttede sig af det forberedelsesmateriale, som EEO sendte ud inden besøget. Der er samtidig blandede oplevelser af materialet blandt de skoler, der faktisk benyttede forberedelsesmaterialet. Omkring halvdelen af skolerne (54 pct.) svarer, at forberedelsesmaterialet i høj eller meget høj grad var brugbart. Fire ud af 10 svarer dog, at forberedelsesmaterialet kun i nogen grad var brugbart.

Som det fremgår af figuren nedenfor, svarer størstedelen af lærerne og vejlederne, at det i høj eller meget høj grad var let og overskueligt at anvende forberedelsesmaterialet (94 pct.), og at materialet kunne tilpasses elevernes faglige niveau (82 pct.).

Figur 4-2: Lærernes/vejledernes oplevelse af forberedelsesmaterialet

Note: N=17. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om elevernes udbytte af rollemodellemes oplæg?". Ved ikke-svar er taget ud af analysen. Lærerne/vejlederne har kun modtaget spørgsmålet, hvis de har svaret "Ja" til, at de benyttede det tilsendte forberedelsesmateriale fra EEO. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere og vejledere.

Der er dog flere lærere/vejledere, som kun i nogen eller mindre grad oplever, at materialet giver eleverne en grundlæggende introduktion til EUD og EUX (35 pct.), og endnu flere, der kun i nogen eller mindre grad oplever, at forberedelsesmaterialet bidrager til, at eleverne reelt var bedre forberedte på rollemodellemes besøg (59 pct.). Der synes dermed at være et **potentiale** for dels at styrke anvendelsen af forberedelsesmaterialet, dels at tilpasse materialet, så det i højere grad klæder eleverne på til rollemodellemes besøg.

For så vidt angår selve skolebesøget er de ansvarlige lærere og vejledere **meget tilfredse** med 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Således svarer hele 95 pct. af de adspurgte lærere og vejledere, at de i høj eller meget høj grad er tilfredse med rollemodellemes besøg.

"Det var mere gennemført, end jeg havde troet. Der var nerve og nærvær. [Rollemodellerne] var dygtige, de kunne skabe relationer og havde klasserumsledelse. Elever var også sådan, 'kan I ikke blive her?'"

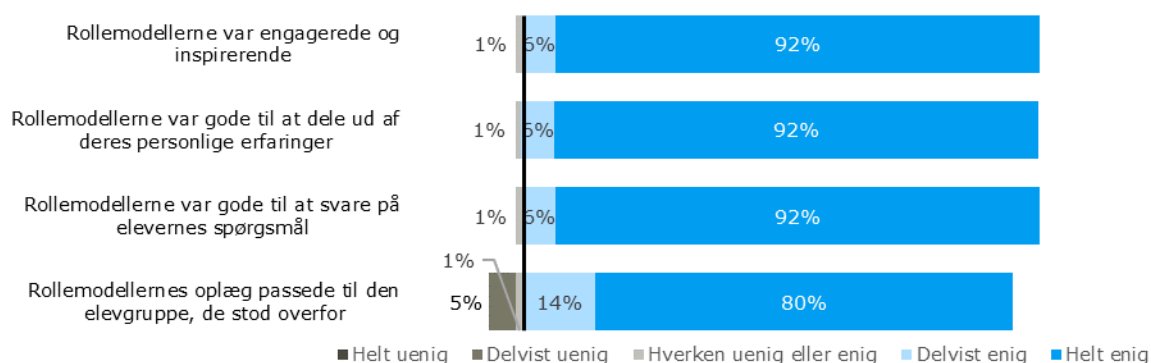
Lærer

"De var godt forberedte. Jeg synes, de havde en rigtig god måde at fange eleverne på. De var lyttende til, hvad børnene sagde og var gode til at formidle deres eget."

Lærer

Som figuren herunder illustrerer, er der også blandt lærere og vejledere meget stor enighed om, at rollemodellerne var engagerede og inspirerende, at de var gode til at dele ud af deres personlige erfaringer og til at svare på elevernes spørgsmål (98 pct.). Dette gør sig også gældende i de kvalitative interviews og de åbne tekstsvar fra spørgeskemaet, hvor lærerne roser rollemodellerne og er imponerede over deres fortælleevne og klasserumsledelse. De ansvarlige lærere og vejledere deler dermed de oplevelser, som deres elever har af rollemodelleme og deres besøg.

Figur 4-3: Lærernes/vejledernes oplevelse af rollemodellernes besøg

Note: N=80. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om rollemodellernes besøg?". Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere og vejledere.

Størstedelen af de adspurgte lærere og vejledere (94 pct.) oplever også, at rollemodellernes oplæg passer til den elevgruppe, som de stod overfor. Det vidner om, at rollemodellerne og deres oplæg er tilpasset målgruppen af elever i udskolingen. Supplerende hertil fortæller de interviewede lærere, at rollemodellernes personlige fortællinger fanger eleverne, og at rollemodellerne er gode til at skabe relationer til den gruppe af elever, de står over for.

"Det bedste er altid rollemodellernes egne historier. Når de fortæller, er der helt stille i klasserne, og eleverne bliver opslugt af rollemodellernes historie. Det er virkelig noget, eleverne kan spejle sig i."

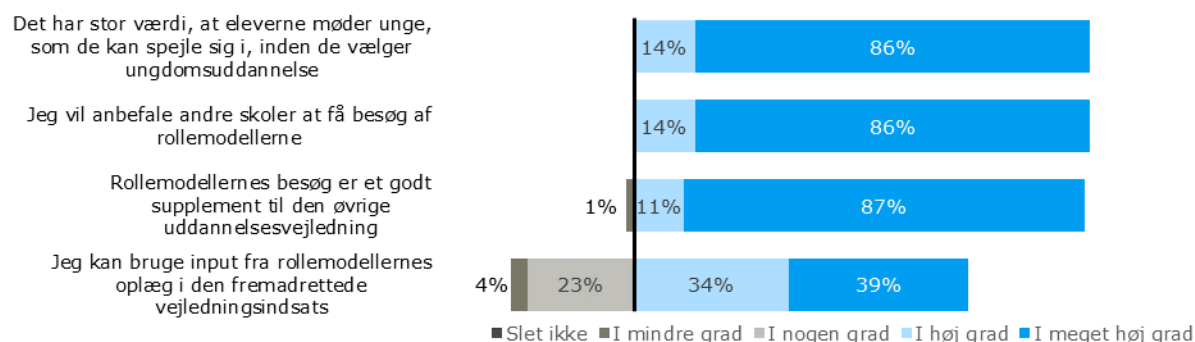
Lærer

"Det var de helt rigtige rollemodeller til vores segment. Lidt skæv vej og en hård personlig historie. Eleverne kobler sig til de personlige fortællinger. Det ville jeg [som lærer] ikke kunne erstatte."

Lærer

Samlet set er de besøgte skoler derfor meget tilfredse med rollemodellernes besøg. Det kommer også til udtryk i figuren nedenfor, der viser, at samtlige lærere/vejledere enten i høj eller meget høj grad vil **anbefale andre skoler** at få besøg af rollemodellerne. De oplever ligeledes, at det har stor værdi, at eleverne møder unge, som de reelt kan spejle sig i, inden de vælger en ungdomsuddannelse.

Figur 4-4: Lærernes/vejledernes oplevelse af rollemodellernes besøg

Note: N=80. Spørgsmålsformulering: "Angiv venligst, i hvilken grad, du mener, følgende er tilfældet". Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere og vejledere.

Næsten samtlige skoler (98 pct.) oplever også, at rollemodellernes besøg er et godt supplement til den øvrige uddannelsesvejledning, ligesom flertallet (73 pct.) i høj eller i meget høj grad kan bruge forskellige input fra rollemodellernes oplæg i deres fremadrettede vejledningsindsats. Dette understøttes også af indsigter fra interviews og åbne tekstsvar, hvor flere lærere beskriver, at de

også bliver klogere af rollemodellernes oplæg, og at oplægget og rollemodellernes historier er en god påmindelse om, at der er mange forskellige uddannelsesveje at gå. Det vidner om, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' **komplementerer skolerens uddannelsesvejledning og tilfører uddannelsesvejledningen et anderledes perspektiv**, som lærere og vejledere ikke selv ville kunne give.

"Jeg bliver klædt bedre på til at kunne vejlede [...] Det er nemmere at kunne tale med eleverne om [EUD] på baggrund af erfaringer. De fleste af os lærere har allesammen taget gymnasiet, så det er godt, at der også bliver rykket lidt i os."

Lærer

4.3 Rollemodellernes oplevelse af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'

For at blive rollemodel i EEO skal man deltage i en opstartsweekend, hvor rollemodellerne får professionel træning i at formidle deres personlige historie om deres vej til en erhvervsuddannelse, ligesom de bliver klædt på til at holde oplæg for en forsamling og til at gå i dialog med udskolings-elever om valg af ungdomsuddannelse. Rollemodellerne bliver også klædt på til at være en god rollemodel over for andre unge, herunder hvordan de bedst møder og svarer på fordomme om erhvervsuddannelserne samt undgår at kritisere andre ungdomsuddannelser. Endelig byder opstartsweekenden på sociale aktiviteter for rollemodellerne. I de kvalitative interviews med rollemodellerne fremhæves opstartsweekenden som meget positiv og som noget, der virkelig giver et selvtillidsboost. Derudover peger rollemodellerne på, at opstartsweekenderne er hyggelige, og at de nyder at møde de andre rollemodeller, som er i samme situation som dem selv.

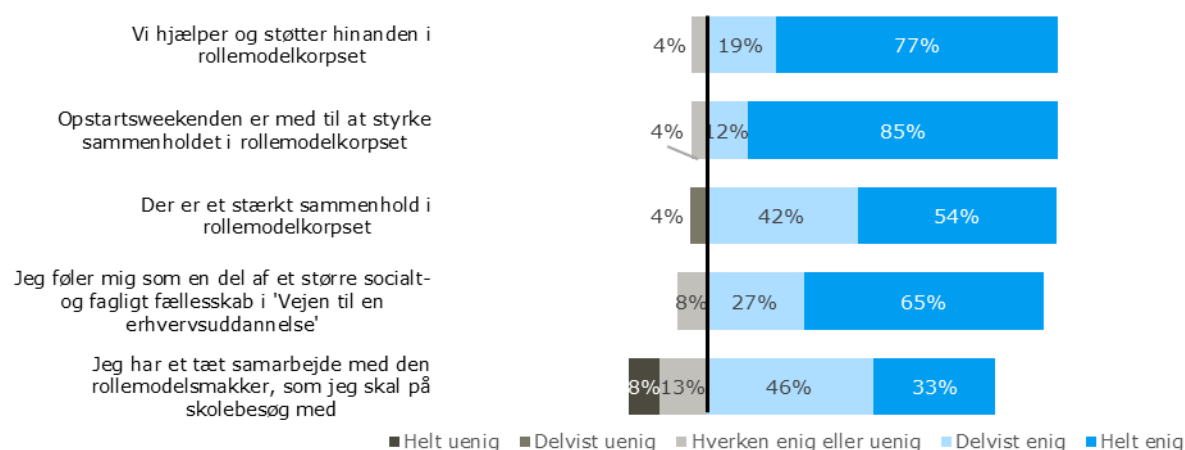
"Selvtillid – det får man virkelig meget af. [Underviser på opstartsweekend] giver dig megameget selvtillid. Det er han så god til."

Rollemodel

Som det fremgår af figuren nedenfor, giver næsten alle rollemodeller (97 pct.) udtryk for, at opstartsweekenden bidrager til at styrke sammenholdet i rollemodelkorpset. Rollemodellerne oplever generelt, at der er et **stærkt sammenhold** i korpset, hvor man hjælper og støtter hinanden (96 pct.).

Der er dog delte meninger blandt de nuværende rollemodeller om, hvorvidt EEO burde gøre mere for at styrke fællesskabet mellem rollemodellerne. Den ene halvdel af rollemodellerne giver udtryk for, at EEO gør nok for at styrke fællesskabet, mens den anden halvdel oplever, at de har for lidt med hinanden at gøre. De kvalitative indsigter viser, at sidstnævnte gruppe af rollemodeller efterspørger flere sociale arrangementer, hvor alle rollemodeller deltager, hvilket også har været planlagt af flere omgange, men ikke har kunnet lade sig gøre det seneste år grundet COVID-19-restriktioner.

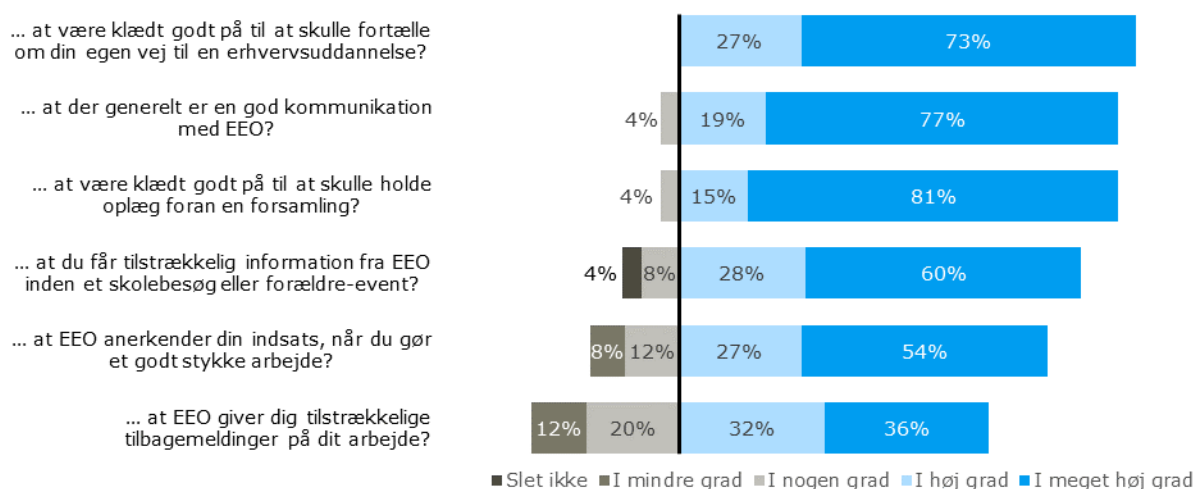
Figur 4-5: Rollemodelernes oplevelse af rollemodelkorpset

Note: N=26. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn?". Spørgsmålet er kun stillet til nuværende rollemodeller. Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Som en del af spørgeskemaundersøgelsen har rollemodellemerne ligeledes svaret på, om de oplever at være klædt godt på til deres arbejde som rollemodel i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Som det fremgår af figuren herunder, oplever samtlige rollemodeller i høj eller meget høj grad at være klædt på til at skulle fortælle om deres egen vej til en erhvervsuddannelse, ligesom langt størstedelen (96 pct.) oplever at være **klædt godt på** til at skulle holde oplæg foran en forsamling.

Figur 4-6: Rollemodelernes oplevelse af egne kompetencer og EEO

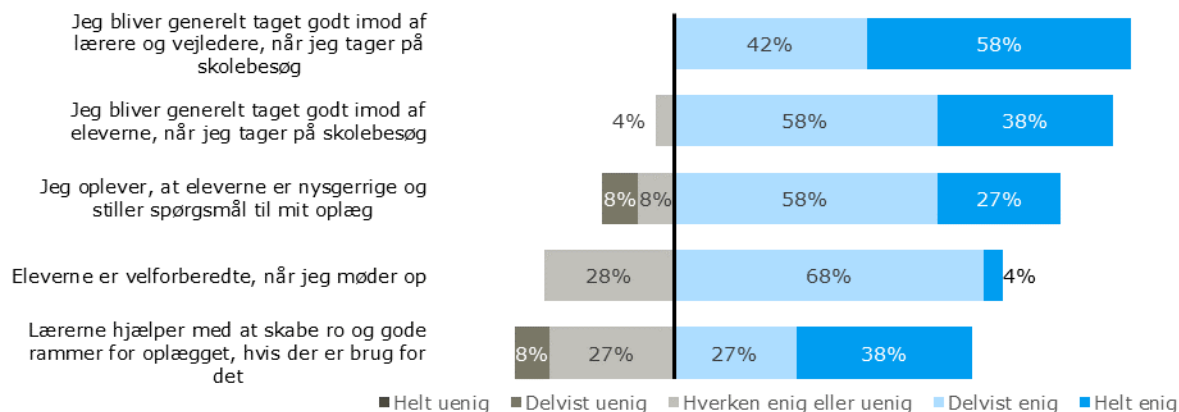
Note: N=26. Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad oplever du...". Spørgsmålet er kun stillet til nuværende rollemodeller. Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Rollemodellemerne oplever ligeledes i høj grad, at der er en god kommunikation med EEO (96 pct.), og at de i høj eller meget høj grad får tilstrækkelig information inden et skolebesøg (88 pct.). Endelig oplever flertallet af rollemodellemerne, at EEO i høj eller meget høj grad anerkender deres indsats (81 pct.) og giver dem tilstrækkelige tilbagemeldinger på deres arbejde (68 pct.). Der er imidlertid også rollemodeller, som kun i nogen eller mindre grad oplever, at de får tilstrækkelig feedback (32 pct.) og bliver anerkendt, når de gør et godt stykke arbejde (20 pct.).

Hovedaktiviteten i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' er rollemodellemerne skolebesøg. Rollemodellemerne tager på skolebesøg én gang om måneden, og der er altid to rollemodeller med fra forskellige fag, der holder oplæg om deres vej til en erhvervsuddannelse sammen. Når rollemodellemerne

tager ud i landet og besøger danske skoler, så oplever de, at de bliver taget godt imod af både lærere, vejledere og elever. Det fremgår af figuren nedenfor.

Figur 4-7: Rollemodellernes oplevelse af skolebesøg

Note: N=26. Spørgsmaalsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om skolebesøgene?". Spørgsmålet er kun stillet til nuværende rollemodeller. Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Det varierer, om rollemodellerne oplever, at eleverne er velforberedte, når de møder op på skolen. Det er således de færreste rollemodeller, der er helt enige i dette udsagn (4 pct.), om end flertallet (68 pct.) trods alt er delvist enige i, at eleverne er velforberedte. Størstedelen af rollemodellerne (85 pct.) oplever imidlertid, at eleverne er nysgerrige og stiller spørgsmål til deres oplæg.

Når rollemodellerne skal pege på, hvad der især fungerer godt i deres oplæg, så peger stort set alle rollemodeller på deres fortællinger om deres vej til en erhvervsuddannelse, deres fag og deres hverdag (96 pct.). Det bekræfter dermed elevernes oplevelse af oplægget og understøtter, at de personlige fortællinger er et **vigtigt virkemiddel** i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Der er også mange rollemodeller (77 pct.), der fremhæver den efterfølgende dialog om uddannelsesvalget og Q/A-session med eleverne, hvilket indikerer, at interaktionen mellem rollemodeller og elever er et vigtigt virkemiddel.

Knap halvdelen af rollemodellerne (46 pct.) angiver, at den indledende introduktion til EUD og EUX generelt fungerer rigtig godt, men der er omvendt også 19 pct. af rollemodellerne, der giver udtryk for, at netop denne del af oplægget bør forbedres. Det er dermed den del af oplægget – efterfulgt af EUD-spillet – hvor flest rollemodeller ser et forbedringspotentiale. Her viser de indsigter fra interviews og åbne tekstsvare, at der kan være stor forskel på, hvor meget eleverne ved om EUD og EUX på forhånd.

"Det er ikke altid, at klassen, man møder, kender til EUD eller EUX, og derfor kan introduktionen ind i mellem være for kort. De klasser, som kender til EUD og EUX, følger dog ganske godt med – her er introduktionen passende."

Rollemodel

Evalueringen indikerer dermed, at introduktionen med fordel kan differentieres, så den passer til elevernes vidensniveau, og rollemodellerne ikke bruger for meget eller for lidt tid på denne del. Omkring en tredjedel af rollemodellerne (31 pct.) angiver modsat, at der ikke er nogen dele af oplægget, der bør forbedres.

De fleste rollemodeller (68 pct.) har også været involveret i andre aktiviteter end skolebesøg i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Det viser figuren nedenfor, hvor det fremgår, at halvdelen af rollemodellerne (49 pct.) har deltaget i EEO's mediekampagne, ligesom tre ud af 10 rollemodeller (29 pct.) har deltaget i et andet event med EEO (fx uddannelsesmesser eller DM i Skills).

Figur 4-8: Rollemodellernes øvrige aktiviteter i EEO

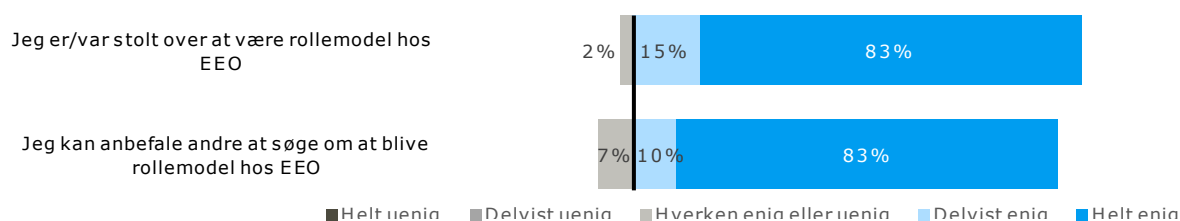

Note: N=41. Spørgsmålsformulering: "Har du været involveret i andre aktiviteter i projektet udover skolebesøg?". Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

En fjerdedel af rollemodellerne (24 pct.) har desuden deltaget i forældrearrangementer, mens 15 pct. af rollemodellerne har deltaget i rekrutteringsbesøg på erhvervsskoler for at rekruttere nye rollemodeller.

Samlet set vidner ovenstående svar fra rollemodellerne om, at der i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' er et stærkt sammenhold i korpset, og at rollemodellerne føler sig godt klædt på til og har gode oplevelser fra de skolebesøg, de afholder. Det afspejler sig også i rollemodellernes **stolthed** over at være med i projektet.

Figur 4-9: Rollemodellernes stolthed over projektet

Note: N=41. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn?". Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Næsten alle rollemodeller (98 pct.) svarer, at de er/var stolte over at være rollemodel hos EEO, ligesom de fleste også kan anbefale andre at søge om at blive rollemodel hos EEO (93 pct.). Dette er også gennemgående i de kvalitative interviews, hvor rollemodellerne udviser **stor begejstring for at være en del af indsatsen**. De oplever deltagelsen i indsatsen som styrkende for deres personlige og faglige kompetencer, ligesom fællesskabet omkring promovering af erhvervsuddannelserne generelt og eget fag er medvirkende til en styrket faglig stolthed. Rollemodellernes udbytte uddybes yderligere i kapitel 6.

Otte ud af 10 nuværende rollemodeller ønsker desuden fortsat at være rollemodel hos EEO om et år. De rollemodeller, der indikerer, at de ikke fortsat ønsker at være rollemodel, begrundet det hovedsageligt med manglende tid, eller at de føler, at de er blevet for gamle til at kunne *connecte* med udskolingseleveme, som de har kunnet før. Dette understøtter også læreres og elevers oplevelse af, at det netop er **ung-til-ung-tilgangen**, der er et særligt virksomt element i indsatsen.

5. ELEVERNES UDBYTTTE

Rollemodellernes besøg har bidraget til, at eleverne ved mere om erhvervsuddannelserne, og at de oplever, at de i højere grad kan træffe et informeret uddannelsesvalg efter grundskolen. Der er endda flere elever, der efter besøget overvejer at vælge en EUD/EUX.

Det er den primære konklusion, når elever og lærere/vejledere deler deres oplevede udbytte af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Figuren nedenfor opsummerer nogle af hovedresultaterne i dette kapitel.

Mere end halvdelen af eleverne har i høj grad fået mere viden om erhvervsuddannelsesvejen, hvilket er en forudsætning for, at eleverne kan træffe et informeret og nuanceret uddannelsesvalg efter folkeskolen.

Mere end fire ud af 10 elever overvejer i højere grad at tage en erhvervsuddannelse efter rollemodellernes besøg, mens seks ud af 10 elever føler sig bedre klædt på til at vælge en ungdomsuddannelse.

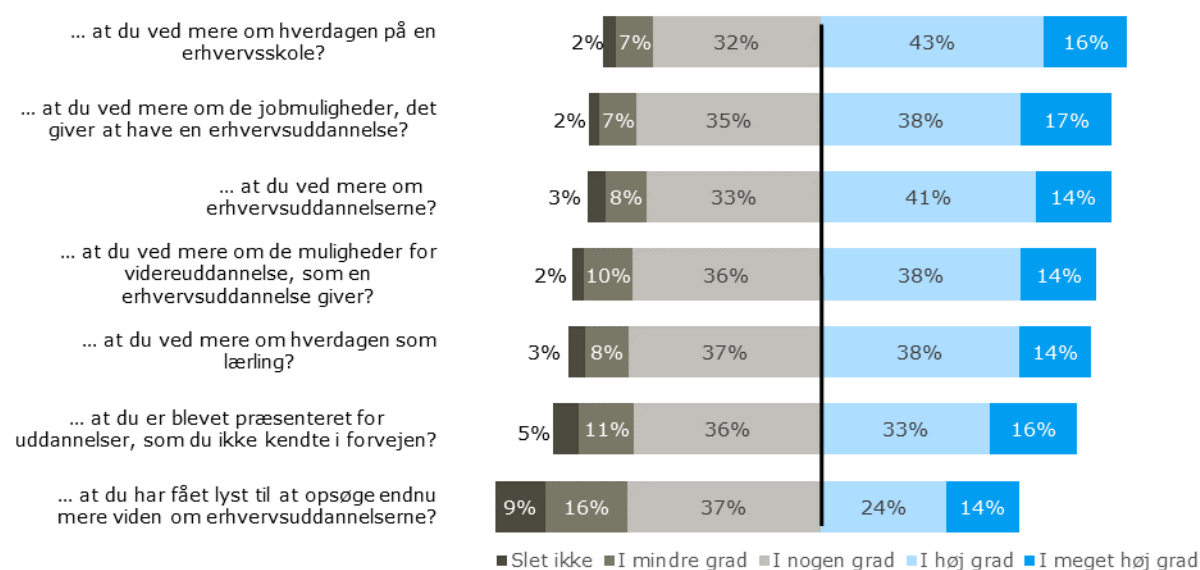

Otte ud af 10 lærere/vejledere angiver, at eleverne har fået et stort eller et meget stort udbytte af rollemodellernes besøg.

Formålet med 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' er at hjælpe elever i udskolingens med at blive mere afklarede i deres uddannelsesvalg. Dette kapitel fokuserer på elevernes oplevede udbytte af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Analyseme bygger på kvantitative data fra spørgeskemaet blandt elever og lærere/vejledere, der suppleres af fire kvalitative interviews med udskolingselever fra forskellige klassetrin, to interviews med elevernes lærere samt åbne tekstsvar fra spørgeskemaerne.

I spørgeskemaundersøgelsen har eleverne angivet deres oplevede udbytte af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Som det fremgår af figuren, svarer mere end halvdelen af eleverne (55 pct.), at de i høj eller meget høj grad ved mere om erhvervsuddannelserne som følge af rollemodellernes besøg. Seks ud af 10 elever (59 pct.) svarer ligeledes i høj eller meget høj grad, at de ved mere om hverdagen på en erhvervsskole, mens halvdelen af eleverne angiver, at de ved mere om hverdagen som lærling (52 pct.).

Figur 5-1: Elevernes oplevede udbytte af rollemodellernes besøg

Note: N=1.192. Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad har rollemodellernes besøg betydet...". 'Ved ikke'-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt elever.

Endelig svarer mere end halvdelen af eleverne, at de i høj eller meget høj grad ved mere om de jobmuligheder (55 pct.) og videreuddannelsesmuligheder (52 pct.), som en erhvervsuddannelse giver. Eleverne har med andre ord fået **mere viden** om erhvervsuddannelsesvejen, som er en forudsætning for, at eleverne kan træffe et informeret og nuanceret uddannelsesvalg efter grundskolen.

I de kvalitative interviews hæfter elever og lærere sig også ved, at besøgene har resulteret i mere viden om erhvervsuddannelserne. Her påpeger eleverne særligt information om de mange forskellige erhvervsuddannelser som noget, de ikke havde viden om tidligere. Desuden beskriver flere elever, hvordan de fik indblik i hverdagen på en erhvervsskole. Disse elever fremhæver, at de via oplægget er blevet opmærksomme på, at erhvervsuddannelsesmiljøet er mere praksisorienteret end fx en gymnasial uddannelse, hvilket de oplever som positivt.

"Jeg synes, det lyder meget sjovere på en erhvervsuddannelse, hvor man ikke sidder på en skole hele tiden. Nu er man lige kommet ud af en folkeskole, hvor man har gjort det i 10 år. Så sker der noget nyt."

Elev, 7. klasse

Ligeledes fremhæver elever og lærere også løn- og efteruddannelsesmuligheder som ny viden for eleverne. Elever oplever, at de er blevet udfordret på det, de troede, de vidste om livet som faglært, og de muligheder, svendebrevet giver.

"Det, jeg husker bedst fra oplægget, er, at man kan læse videre. I starten vidste jeg det ikke. Jeg troede bare, det var noget, man skulle arbejde med bagefter."

Elev, 10. klasse

Som figur 5-1 også illustrerer, er der variation i elevernes svar på de forskellige spørgsmål. Det er med andre ord ikke alle elever, der oplever et lige stort udbytte af rollemodellernes besøg. Supplerende statistiske analyser (jf. tabel B3-B8 i bilag 1) af elevernes svar indikerer, at der er forskelle i elevernes vidensudbytte på tværs af forskellige elevgrupper:

- Jo mere eleverne vidste om erhvervsuddannelserne *inden* rollemodellernes besøg, jo mindre er elevernes efterfølgende vidensudbytte. Det indikerer, at rollemodellernes besøg er særligt gavnligt for de elever, der kun har begrænset kendskab til erhvervsuddannelserne.
- I tråd hermed peger analyserne på, at de yngste elever oplever et større vidensudbytte end elever i de ældre klasser. Det hænger sammen med, at der er en større andel af elever i 9. og 10. klasse end elever i 7. klasse, der vidste meget om erhvervsuddannelserne forud for rollemodellernes besøg.
- Der er kun mindre forskelle mellem drenge og piger, hvor drengene i lidt højere grad oplever, at de er blevet præsenteret for uddannelser, de ikke kendte i forvejen, ligesom drengene har fået mere lyst til at opsøge endnu mere viden om erhvervsuddannelserne efter oplægget end pigerne.

I forlængelse heraf viser der sig i de kvalitative data lidt blandede oplevelser af, hvorvidt elever i 7. klasse bør indgå i målgruppen. På den ene side oplever nogle lærere og rollemodeller, at eleverne måske er lidt for unge til at modtage oplæg fra rollemodellerne, fordi de endnu ikke for alvor har taget hul på de øvrige aktiviteter om uddannelsesvalg, som intensiveres i 8. klasse. På den anden side indikerer ovenstående analyse samt kvalitative indsigter, at rollemodellerne giver eleverne i 7. klasse en rigtig god introduktion til erhvervsuddannelserne, som de får et stort vidensudbytte af og er begejstrede for.

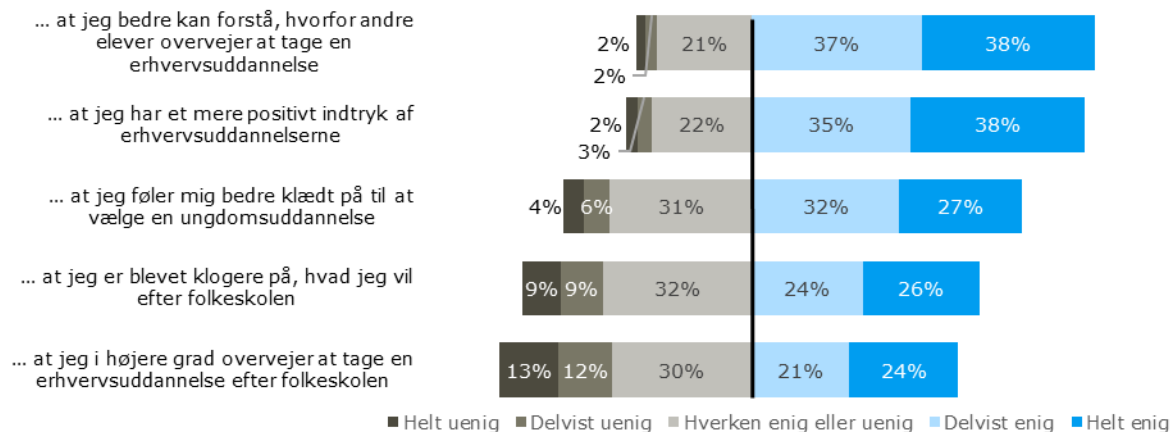
På skolebesøgene har rollemodellerne ligeledes spurgt eleverne ved håndsoprækning, hvor mange af dem, der oplever at have fået mere viden om EUD/EUX efter oplægget. Her peger opgørelserne fra EEO på, at 77 pct. af eleverne oplever at have fået mere viden om EUD/EUX.

"Det var rigtig spændende at få mere at vide om EUD og AUX, især når man ikke har så meget viden, og man ikke helt ved, hvilken retning man skal tage endnu."

Elev, 8. klasse

Det er dog ikke kun et øget vidensudbytte, eleverne har fået ud af rollemodellernes besøg. Som det fremgår af figuren nedenfor, er der rigtigt mange elever (75 pct.), der enten er helt eller delvist enige i, at de efter rollemodellernes besøg bedre kan forstå, hvorfor andre elever overvejer at tage en erhvervsuddannelse, ligesom mere end syv ud af 10 elever (73 pct.) giver udtryk for, at de har fået et **mere positivt indtryk** af erhvervsuddannelserne. Det indikerer, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' bidrager til at nedbryde nogle af de fordomme, som elever i grundskolen kan have om erhvervsuddannelserne og de elever, der går der.

Figur 5-2: Elevernes oplevede udbytte af rollemodellernes besøg

Note: N=1.192. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Besøget fra rollemodellerne har betydning...". Ved ikke-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt elever.

I interviews med elever og lærere er det ligeledes gennemgående, at interviewpersonerne oplever rollemodellerne som meget **positive og energiske**, og at de er dygtige til at fortælle om deres uddannelse og fag på en engagerende måde. Flere elever giver udtryk for, at de særligt lagde mærke til, at rollemodellerne virkede meget glade for og stolte af deres fag, hvilket overraskede dem. Dette indikerer, at elevernes forforståelser af erhvervsuddannelser – og særligt de elever, der vælger at gå denne vej – er blevet nuanceret.

Der også en stor andel af eleveme, der giver udtryk for, at de som følge af rollemodellernes besøg føler sig bedre klædt på til at vælge en ungdomsuddannelse (59 pct.), og at de er blevet klogere på, hvad de vil efter grundskolen (50 pct.). Mere end fire ud af 10 elever (45 pct.) er også helt eller delvist enige i, at de nu i højere grad overvejer at tage en erhvervsuddannelse efter grundskolen. En fjerdedel af eleveme er modsat uenige i dette udsagn. Rollemodellernes besøg synes dermed at bidrage til at **udvide elevernes horisont**, ligesom en stor andel af eleverne bliver **mere afklarede** i deres uddannelsesvalg.

"Det var en vildt god idé at komme ud på skoler, for jeg står selv og ved ikke, hvad jeg skal vælge. [Oplægget] har givet mig en rigtig god fornemmelse, og jeg er sådan næsten sikker nu på, hvad jeg skal vælge."

Elev, 9. klasse

"De var meget gode til at fortælle, at hvis man gik en retning, som ikke var den retning, man skulle have taget, så skulle alt nok være ok. Det giver mig tryghed ved at tage de valg, jeg nu kommer til at tage."

Elev, 8. klasse

I interviews fremhæver elever og lærere også netop **rollemodellernes evne til at tale om at vælge sin egen vej** som et meget positivt element i oplægget. Når eleverne skal svare på, hvad de særligt husker ved oplægget, fremhæver en stor del af dem rollemodellernes fortællinger om, at man kan gå mange forskellige veje i livet, og at man skal lytte til sig selv og mindre til, hvad andre siger. Eleverne fremhæver, at de finder det betryggende at høre, at de ikke nødvendigvis skal vælge det helt rigtige fra starten, og at det mindsker deres frygt for at 'vælge forkert'.

De supplerende analyser (jf. tabel B2-B7 i bilag 1) af elevernes svar peger igen på, at der er forskelle i elevernes udbytte på tværs af forskellige elevgrupper:

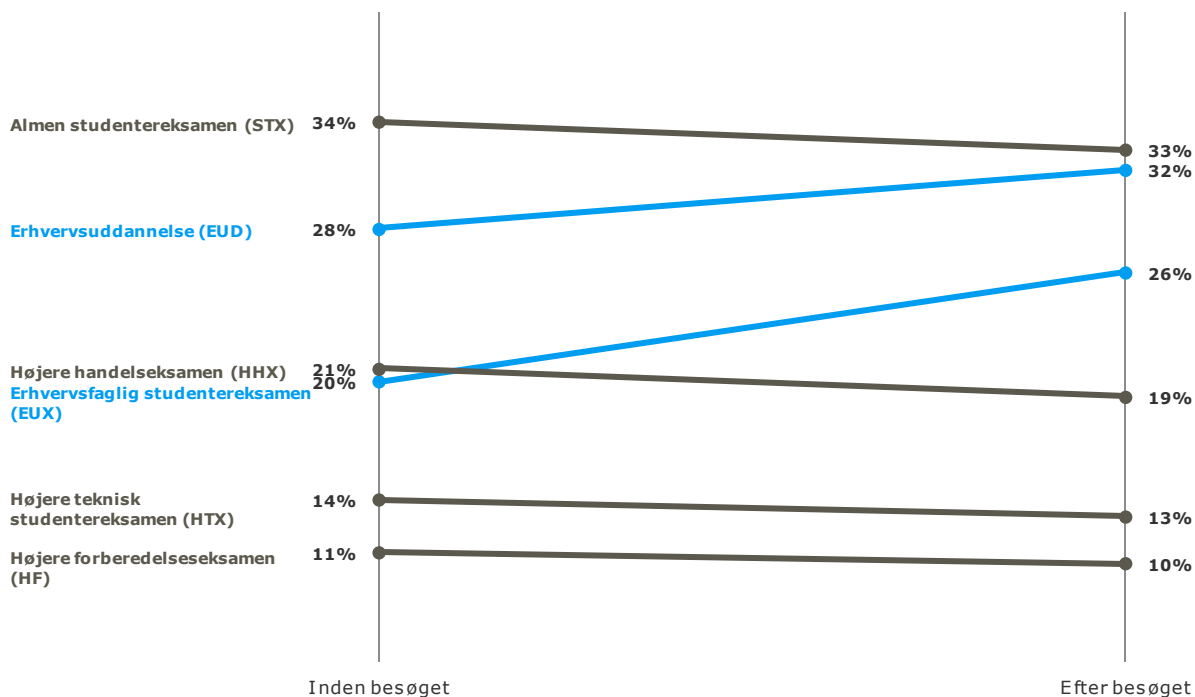
- Der er en tendens til, at rollemodellernes besøg har haft mindre betydning for elevernes overvejelser om uddannelsesvalg blandt de elever, der går i 10. klasse. Det gælder fx på udsagnet om, hvorvidt eleverne er blevet klogere på, hvad de vil efter grundskolen, hvor elever i 10. klasse scorer signifikant lavere end elever på de øvrige klassetrin. Der er dog ikke tale om en entydig tendens på tværs af alle spørgsmål.
- Der er igen mindre forskelle mellem drenge og piger i udskolingen, hvor drengene er mere enige end pigerne i, at de efter rollemodellernes besøg overvejer at tage en erhvervsuddannelse, ligesom drengene er blevet mere afklarede om, hvad de vil efter grundskolen, end pigerne.

I spørgeskemaundersøgelsen er eleverne blevet bedt om at angive, hvilke ungdomsuddannelser, de overvejede at vælge efter grundskolen *inden* besøget fra rollemodellerne. Herefter er eleverne blevet bedt om at angive, hvilke ungdomsuddannelser de på nuværende tidspunkt (dvs. efter rollemodellernes besøg) overvejer at søge ind på efter grundskolen.

Som det fremgår af figuren nedenfor, er der sket en **stigning på fire procentpoint** i andelen af elever, der efter rollemodellernes besøg overvejer at vælge en erhvervsuddannelse (EUD). Således angiver næsten en tredjedel af eleveme (32 pct.), at de efter besøget overvejer at vælge en er-

hvervsuddannelse, hvorimod kun 28 pct. af eleverne overvejede dette før besøget. Der er tilsvarende sket en **stigning på seks procentpoint** i andelen af elever, der efter besøget overvejer at vælge en erhvervsfaglig studentereksamen (EUX). Der er således i alt 26 pct. af eleverne, der efter besøget overvejer at vælge en erhvervsfaglig studentereksamen, mens kun 20 pct. af eleverne overvejede at vælge en erhvervsfaglig studentereksamen før besøget. Disse stigninger modsvares af mindre fald i elevernes overvejelser af de øvrige ungdomsuddannelser.

Figur 5-3: Elevernes overvejelser om ungdomsuddannelse før og efter besøget fra rollemodellerne

Note: N=1.192. Spørgsmålsformulering 1: "Hvis du tænker tilbage til inden besøget fra rollemodellerne, hvilke ungdomsuddannelser overvejede du på daværende tidspunkt at søge ind på efter grundskolen?". Spørgsmålsformulering 2: "Hvilke ungdomsuddannelser overvejer du på nuværende tidspunkt at søge ind på efter grundskolen?". Eleverne har kunnet sætte op til tre krydser. Der er ikke sket en ændring i andelen af elever, der svarer "Andet" (2 pct.) og "Det ved jeg ikke" (17 pct.), hvorfor disse ikke er afbildet i figuren. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt elever.

Samlet set svarer 40 pct. af de adspurgte elever, at de inden besøget overvejede at søge ind på en EUD eller EUX efter grundskolen, mens der efter besøget er 46 pct. af eleverne, som overvejer at søge ind på en EUD eller EUX. Der er derfor i alt sket en **stigning på hele seks procentpoint**. 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' besøger i alt ca. 10.000 udskolingselever over hele Danmark hvert år. En stigning på seks procentpoint betyder derfor, at der hvert år er 600 nye elever i grundskolen, som nu overvejer at søge ind på en EUD eller EUX som følge af rollemodellernes besøg⁷.

På skolebesøgene har rollemodellerne både før og efter deres oplæg spurgt eleverne om, hvor mange af dem der overvejer at tage en erhvervsuddannelse. Før oplægget svarede 26 pct. af eleverne ved håndsoprækning, at de havde overvejet at tage en erhvervsuddannelse, mens der efter oplægget er 47 pct. af eleverne, der ved håndsoprækning angiver, at de overvejer at tage en erhvervsuddannelse. I disse opgørelser er der således sket en stigning på 21 procentpoint i andelen af elever, der overvejer at tage en erhvervsuddannelse som følge af rollemodellernes besøg. Det peger samlet set på, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' bidrager til at **øge elevernes interesse** for EUD/EUX.

⁷ Det bemærkes, at der i nærværende evaluering udelukkende er samlet data ind blandt elever, der har modtaget oplæg a 90 minutters varighed.

I de kvalitative interviews peger elever og lærere ligeledes på, at eleverne er blevet mere interesserede i erhvervsuddannelse i forlængelse af besøget fra rollemodellerne. Selvom det er blandet, hvorvidt besøget har rykket ved elevernes foreløbige tanker om uddannelsesvalg, beskriver en overvægt at eleverne, at besøget har gjort dem klogere på erhvervsuddannelserne, og at de derfor finder muligheden for at tage EUD eller EUX mere tiltalende og/eller realistisk, end de gjorde tidligere.

"Jeg vidste ingenting, jeg havde hørt en enkelt gang eller to, at det fandtes, men jeg havde ikke tænkt over det. Men nu har jeg fået mere viden, så nu er det noget, jeg overvejer."

Elev, 7. klasse

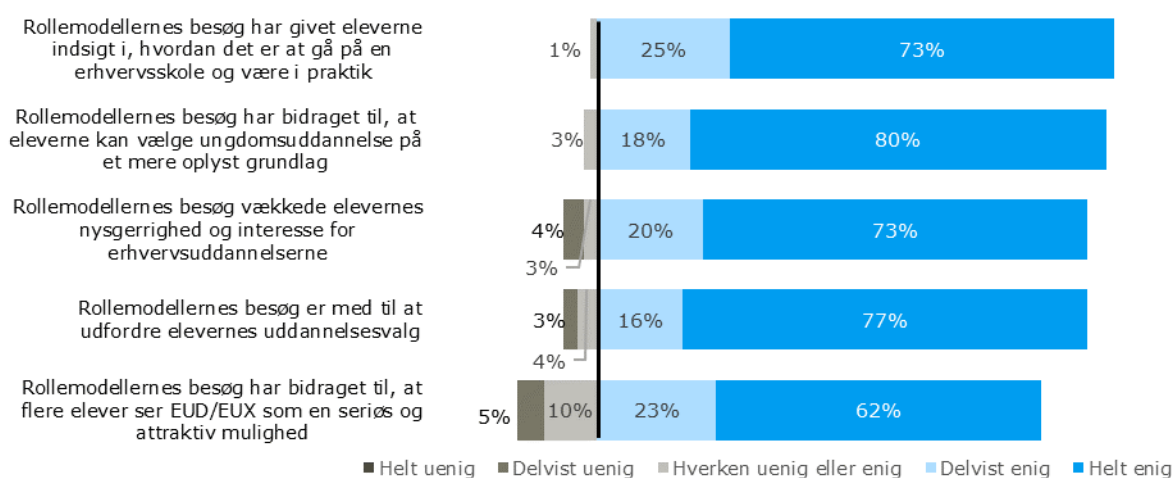
"Jeg satte den [markør for sandsynlighed for at vælge EUD/EUX] næsten helt nede i bunden [af skalaen], fordi jeg ikke vidste noget, men nu har jeg sat den lidt længere oppe. Jeg tænker stadig, at jeg skal på gymnasiet. Men jeg har fået mere viden."

Elev, 8. klasse

Det er ikke kun eleverne selv, der giver udtryk for, at de har oplevet et udbytte af rollemodellernes besøg. I spørgeskemaundersøgelsen angiver mere end otte ud af 10 lærere/vejledere (81 pct.), at eleverne enten har fået stort eller et meget stort udbytte af rollemodellernes besøg.

Som det fremgår af figuren nedenfor, er størstedelen af de adspurgte lærere og vejledere også helt eller delvist enige i, at rollemodellernes besøg er med til at udfordre elevernes uddannelsesvalg (93 pct.), og at besøget har bidraget til, at eleverne kan vælge en ungdomsuddannelse på et mere oplyst grundlag (98 pct.).

Figur 5-4: Elevernes udbytte af rollemodellernes besøg ifølge lærere/vejledere

Note: N=80. Spørgsmaalsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om elevernes udbytte af rollemodellernes oplæg?". Ved ikke-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt lærere og vejledere.

Der er samtidig mange lærere/vejledere, som giver udtryk for, at rollemodellernes besøg har bidraget til, at flere elever ser EUD/EUX som en seriøs og attraktiv mulighed (85 pct.), samt at rollemodellernes besøg vækkede elevernes nysgerrighed og interesser for erhvervsuddannelserne (93 pct.). Det understøtter, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' bidrager til at udvide elevernes horisont, når de skal vælge en ungdomsuddannelse efter grundskolen.

"Jeg tror, at nogle tænker i erhvervsuddannelsesvejen og kan se, at det kunne være noget for dem, der er mere praktisk anlagte. Det med både at studere og være i praktik, og at de også bruger de fag, de har i skolen på EUD mere praktisk. Og hvis man vil EUX, kan man også bruge nogle af de mere fagfaglige fag."

Lærer

I spørgeskemaundersøgelsen giver rollemodellede også selv udtryk for, at de bidrager til at skabe et udbytte for de elever, som de besøger. Således svarer samtlige rollemodeller, at de oplever at gøre en forskel for eleverne gennem 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Dette nuanceres i de åbne svar og i de kvalitative interviews, hvor rollemodellerne giver udtryk for, at selvom de ikke nødvendigvis føler, de gør en forskel for alle elever ved de enkelte besøg, så oplever de, at de kan åbne øjnene på enkelte af eleverne i klasse.

"Jeg føler bestemt ikke, jeg gør en forskel for alle eleverne i klassen, men at oplægget sætter tanker i gang hos enkelte eller flere i klassen, der måske ikke føler, de endnu har fundet deres "rette hylde" eller begynder at genoverveje deres uddannelsesvalg. Og jeg føler, at jeg allerede har gjort en forskel ved at starte en samtale med dem om emnet og give dem et ordforråd, der gør, at de selv kan fortsætte samtalen, når vi er færdige med vores oplæg."

Rollemodel

Rollemodellede peger her på, at det vigtige består i at plante tankerne om erhvervsuddannelserne som en mulighed for eleverne og hjælpe dem med at udvikle et sprog, de kan bruge i deres efterfølgende overvejelser om uddannelsesvalg.

6. ROLLEMODELLERNES UDBYTTTE

Det er ikke kun eleverne, der oplever et udbytte af 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Rollemodellerne giver selv udtryk for, at de har fået styrket deres kompetencer, selvtillid og faglige stolthed af at være med i projektet.

Sådan lyder konklusionen, når rollemodellerne bliver spurgt om deres oplevede udbytte af at være med i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Figuren nedenfor opsummerer nogle af hovedresultaterne i dette kapitel.

Otte ud af 10 rollemodeller oplever, at de er blevet bedre til at tale foran en forsamling, ligesom mere end syv ud af 10 angiver, at deres selvtillid og faglige stolthed er blevet styrket af være med i 'Vejen til en erhvervsuddannelse'.

Ni ud af 10 tidligere rollemodeller bruger fortsat de kompetencer og erfaringer, de fik som rollemodel. Med 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' opbygger rollemodellerne dermed kompetencer og erfaringer, som de kan bruge fremadrettet i deres arbejdsliv.

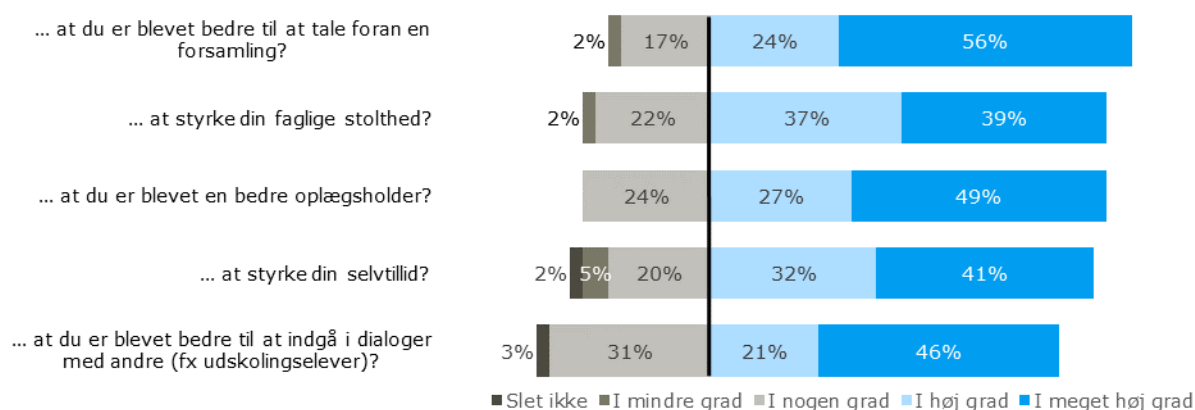

Der er også rollemodeller, der har fået et socialt udbytte af være med i korpset. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at syv ud af 10 har fået nye venner, og at en tredjedel af rollemodellerne mødes til sociale arrangementer i fritiden.

Med 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' får de deltagende rollemodeller mulighed for at styrke deres kompetencer og blive en del af et større fællesskab i rollemodelkorpset. Dette kapitel fokuserer på rollemodellernes udbytte af at være med i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. Analyserne bygger på kvantitative data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt rollemodeller, der suppleres af to workshopbaserede interviews med udvalgte rollemodeller samt åbne tekstsvare fra spørgeskemaet.

Som rollemodel i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' får man professionel træning i at holde oplæg foran en forsamling, ligesom man bliver klædt på til at gå i dialog med udskolingselever om valg af ungdomsuddannelse. Som det fremgår af figuren nedenfor, oplever otte ud af 10 rollemodeller, at de i høj eller i meget høj grad er blevet bedre til at tale foran en forsamling, ligesom 76 pct. af de adspurgte rollemodeller angiver, at de i høj eller i meget høj grad er blevet en bedre oplægsholder af at være rollemodel i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'.

Figur 6-1: Rollemodellernes oplevede udbytte af at være med i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'

Note: N=41. Spørgsmaalsformulering: "I hvilken grad har det at være rollemodel bidraget til...". Ved ikke-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

I de kvalitative interviews med rollemodellerne er det også særligt **formidlingskompetencer**, evnen til at fortælle (sine egne) historier og til at improvisere og være omstillingsparat, som rollemodellerne fremhæver som kompetencer, de har tilegnet sig som rollemodeller i indsatsen. Her peger rollemodellerne på, at man på skolebesøgene må være forberedt på lidt af hvert, og at de hen ad vejen har tillært sig forskellige kompetencer og greb til at møde eleverne, hvor de er. Dette fremhæver rollemodellerne som meget brugbare kompetencer, de også kan benyttes i fx eksamens- og prøvesituationer.

Rollemodelleme giver ligeledes udtryk for, at det at være rollemodel i høj grad har bidraget til at styrke deres faglige stolthed (76 pct.), ligesom mere end syv ud af 10 rollemodeller (73 pct.) angiver, at deres selvtillid i høj grad er blevet styrket. I de kvalitative interviews fortæller flere rollemodeller ligeledes, at de oplever, at de gennem deltagelse i opstartsweekenden og ved at holde oplæg har gennemgået en personlig udvikling, hvor de har lært sig selv bedre at kende.

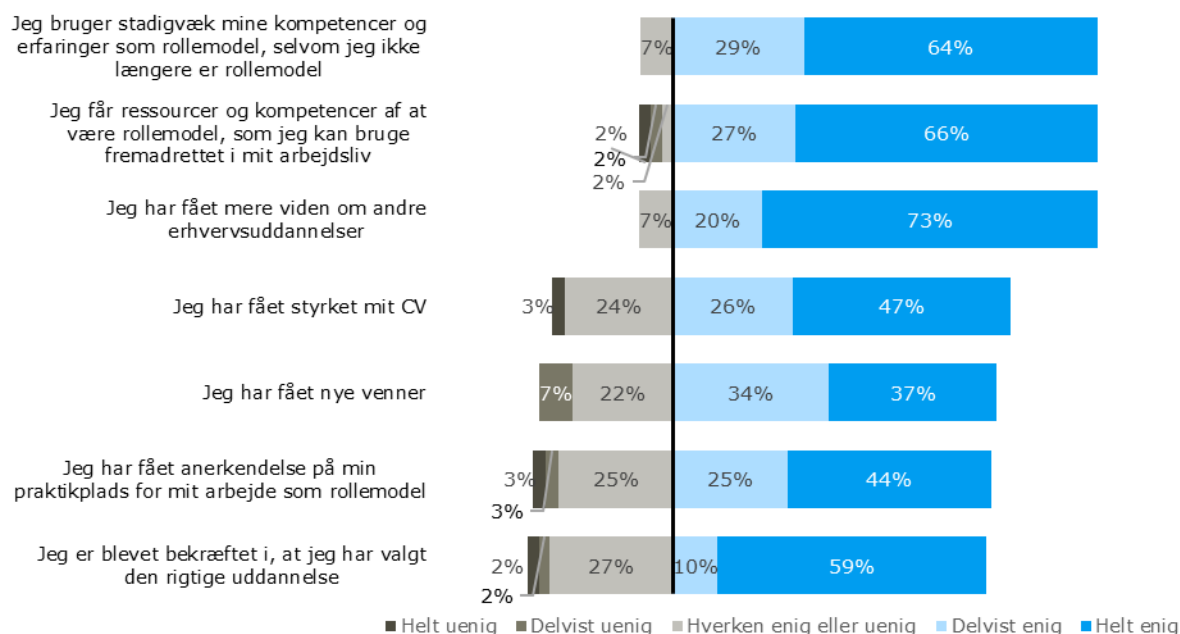
"Jeg vil anbefale andre at blive rollemodel på grund af oplevelsen og de værktøjer, man får med i bagagen. At være rollemodel er en oplevelse, fordi du lærer dig selv bedre at kende og udvikler dig både personligt og fagligt. De værktøjer, man får med fra kursuser og næsten hvert skolebesøg, gør, at man styrker sine færdigheder - personligt og fagligt."

Rollemodel

Der er med andre ord bred enighed om, at man som rollemodel **tilegner sig nye faglige og personlige kompetencer** af at være med i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'.

Rollemodelleme oplever samtidig, at de kan bruge disse kompetencer og deres erfaringer som rollemodel **fremadrettet i deres arbejdsliv**, når de ikke længere er rollemodel. Som det fremgår af figuren nedenfor, er 93 pct. af de tidligere rollemodeller enten helt eller delvist enige i, at de stadigvæk bruger deres kompetencer og erfaringer som rollemodel, selvom de ikke længere er med i det landsdækkende korps.

Figur 6-2: Rollemodellernes oplevede udbytte af at være med i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'

Note: N=41. Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i nedenstående udsagn om udbyttet af at være rollemodel?". Ved ikke-svar er taget ud af analysen. Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller.

Tilsvarende angiver 93 pct. af alle rollemodeller, at de får ressourcer og kompetencer, som de kan bruge fremadrettet i deres arbejdsliv, af at være rollemodel. Med 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'

opbygger rollemodellerne med andre ord kompetencer og erfaringer, som de også kan bruge på længere sigt.

"Hver gang man er på et skolebesøg, så bliver man bedre til at formidle. Jeg har brugt det andre steder også, de kompetencer jeg har lært. Man bliver tyve gange bedre til at fortælle."

Rollemodel

Knap syv ud af 10 rollemodeller (69 pct.) svarer også, at de har fået anerkendelse på deres læreplads for deres arbejde som rollemodel, og at de er blevet bekræftet i, at de har valgt den rigtige uddannelse. I forlængelse heraf svarer 93 pct. af rollemodellerne, at de i høj eller meget høj grad har **fået mere viden om andre erhvervsuddannelser**. Dette går også igen blandt rollemodellerne, der har deltaget i kvalitative interviews. Her påpeger rollemodellerne, at de selv er blevet udfordret i deres antagelser om elever og faglærte fra andre erhvervsuddannelser, og at det er spændende at være ude med en ny makker og høre dennes historie.

Endelig er der mange rollemodeller (71 pct.), som har fået nye venner af at være rollemodel, hvorfor der også synes at være et **socialt udbytte** af at være med i 'Vejen til en Erhvervsuddannelse'. En tredjedel af rollemodellerne (34 pct.) har også deltaget i sociale arrangementer (fx en fest eller hyggeaften) med andre rollemodeller på eget initiativ. Der er med andre ord rollemodeller i korpset, som mødes med andre rollemodeller i deres fritid. I forlængelse af dette peger flere rollemodeller på, at fordi sociale aktiviteter med andre rollemodeller ikke har været mulige at afholde under COVID-19-pandemien, glæder de sig meget til, at det igen bliver muligt for dem at mødes i mere festligt og socialt lag.

I de kvalitative interviews fremhæver rollemodellerne også særligt **sammenhold og fællesskab** som ord, de forbinder med at være en del af rollemodelkorpset. Her peger rollemodellerne på, at de oplever at kunne spejle sig i andre, der står i samme situation. Sammenholdet med andre læringe eller faglærte kan også være fordrende for den faglige stolthed over rollemodellemes respektive fag, eller over at have valgt en – i mange jævnaldrendes øjne – 'anderledes' vej. Spejling i og fællesskab med de andre rollemodeller fremhæves i særlig grad, hvis rollemodellerne føler sig lidt alene i vennekredsen eller på erhvervsskolen i forhold til uddannelsesvalg, fx hvis der kun er få eller ingen i deres omgangskreds, som er gået erhvervsuddannelsesvejen, eller hvis de går på en 'kønsatypisk' uddannelse.

"Man får nye venner, når man er rollemodel. På opstartsweekenden er alle fremmede, men det er som om, man kender hinanden alligevel."

Rollemodel

7. UDVIKLINGSPOTENTIALER

Evalueringen viser, at 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' bidrager til, at eleverne ved mere om erhvervsuddannelserne, og at de oplever, at de i højere grad kan træffe et informeret uddannelsesvalg efter grundskolen. Rollemodellerne giver selv udtryk for, at de har fået styrket deres kompetencer, selvtillid og faglige stolthed af at være med i projektet. 'Vejen til en Erhvervsuddannelse' lever dermed i høj grad op til sit formål, og de forskellige aktører er i overvejende grad meget tilfredse med indsatsens struktur og indhold. På baggrund af evalueringen kan der dog også udledes fem udviklingspotentialer, der kan arbejdes med fremadrettet for at styrke indsatsen yderligere:

#1 Lærere og vejledere efterspørger flere forskellige 'typer' af rollemodeller

Generelt oplever både rollemodeller, elever samt lærere og vejledere rollemodellemes oplæg som godt, relevant og velstruktureret. Der er dog nogle lærere og vejledere, der efterspørger flere forskellige 'typer' af rollemodeller. Det kunne fx være rollemodeller fra EUX, fordi mange elever er interesseret i denne ungdomsuddannelse. Enkelte lærere og vejledere peger ligeledes på, at det fungerer særligt godt, når 'rollemodelmakkerparret' repræsenterer forskellige brancher, og når de er 'kønstypiske' i forhold til fag. Dette er også et opmærksomhedspunkt, som EEO allerede arbejder med.

#2 Nogle elever efterspørger mere interaktion i oplægget

Eleverne er generelt positive over for rollemodellemes oplæg, men nogle elever efterspørger større interaktion mellem dem og rollemodellerne under besøget. Dette handler både om, at eleverne selv kommer mere på banen, men er også relateret til et ønske om små pauser og 'brainbreaks', så eleverne bliver aktiveret undervejs i oplægget.

#3 Introduktionen til EUD kan justeres for at imødegå elevernes forudgående viden

Rollemodellemes oplæg indledes med en kort introduktion til EUD og EUX. Det varierer dog, hvordan rollemodelleme oplever denne indledende introduktion. Knap halvdelen af rollemodelleme (46 pct.) angiver, at denne del fungerer godt, men to ud af 10 rollemodeller angiver omvendt, at netop denne del af oplægget bør forbedres. Det er dermed den del af oplægget, hvor flest rollemodeller ser et forbedringspotentiale. Her peger det kvalitative datamateriale på, at elevernes forudgående viden om EUD/EUX har betydning for denne del oplægget. Hvis eleverne kun har begrænset viden om erhvervsuddannelserne, kan introduktionen således opleves som mangelfuld. Der synes dermed at være et potentiale i at differentiere den indledende introduktion til EUD og EUX, så den passer til elevernes vidensniveau, og så rollemodelleme ikke bruger for meget eller for lidt tid på denne del.

#4 Anvendelse og indhold af forberedelsesmaterialet kan styrkes

Kun en mindre del af lærerne og vejledere (21 pct.) angiver, at de har brugt det udarbejdede forberedelsesmateriale, som EEO sender ud inden besøget. Blandt disse lærere/vejledere oplever lidt over halvdelen (59 pct.), at forberedelsesmaterialet kun i nogen eller mindre grad bidrager til, at eleverne reelt bliver bedre forberedte på rollemodellemes besøg. Der synes dermed at være et potentiale i dels at styrke anvendelsen af forberedelsesmaterialet, dels at undersøge hvordan materialet kan tilpasses, så det i højere grad klæder eleverne på til rollemodellemes besøg. På denne måde kan tiden ved oplægget også prioriteres til rollemodellemes personlige fortællinger, der ifølge eleverne er det bedste ved oplægget.

#5 Efterspørgsel af flere sociale arrangementer for rollemodellerne

Rollemodelleme er generelt tilfredse med at være en del af rollemodelkorpset, men en del af dem efterspørger flere sociale arrangementer, som har været vanskeliggjort grundet COVID-19-restriktioner. De efterspørger især festlige arrangementer med de andre rollemodeller, fordi det bidrager til fællesskabet og sammenholdet.

BILAG 1: METODEBILAG

Dette metodebilag beskriver dataindsamlingsprocessen og datagrundlaget for evalueringen. Som led i denne evaluering har Rambøll gennemført en kvalitativ forundersøgelse. Derudover er der gennemført to spørgeskemaundersøgelser blandt henholdsvis elever og rollemodeller for at tilvejebringe systematisk viden om elevernes udbytte af rollemodellemes besøg og rollemodellernes eget udbytte af at deltage i det landsdækkende korps.

Kvalitativ forundersøgelse

Forundersøgelsen har bestået af workshops og interviews med elever, der har modtaget oplæg fra rollemodellerne, deres lærere og udvalgte rollemodeller. Oversigt over deltagere i de enkelte aktørgrupper er skitseret i tabellen nedenfor.

Tabel B-1: Oversigt over interviewpersoner

Aktørgruppe	Interviewtype	Antal aktører
Elever (fra 7., 8. og 10. klasse)	4 workshop	23
Lærere til interviewede elever	2 interview/gruppeinterview	3
Rollemodeller	2 workshop	7

Den kvalitative forundersøgelse har haft til formål at skabe et **solidt grundlag for udarbejdelse af spørgeskemaer** til rollemodeller og elever. Ligeledes har de kvalitative interview givet mulighed for at få indsigt i elevers, læreres og rollemodellernes oplevelse og udbytte af indsatsen, og at anvende denne viden til at **informere og nuancere resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen**.

Interviews med rollemodeller og elever er blevet afviklet som workshopbaserede interviews, hvor deltagere gennem øvelser og visuelle virkemidler har reflekteret over deres oplevelse og udbytte af indsatsen. Ved afslutningen af hvert interview har deltagerne **pilottestet spørgeskemaet** til henholdsvis rollemodeller og elever, hvor de har haft mulighed for at komme med input og spørgsmål til opbygning af spørgerammen, spørgsmålsformuleringer og svarkategorier for at sikre, at spørgsmålene er letforståelige og meningsfulde for respondenterne, og at svarkategorierne er udtømmende.

Spørgeskemaundersøgelse blandt rollemodeller

Spørgeskemaundersøgelsen til rollemodeller er gennemført blandt både **nuværende og tidligere rollemodeller** hos EEO. De rollemodeller, der endnu ikke har deltaget i et skolebesøg, er ikke blevet bedt om at gennemføre spørgeskemaet. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i perioden fra den 20. april til den 21. maj 2021, hvor rollemodellerne har modtaget et link til spørgeskemaundersøgelsen via e-mail. Der er efterfølgende sendt en række skriftlige påmindelser via e-mail og SMS til de rollemodeller, der endnu ikke havde besvaret spørgeskemaet på daværende tidspunkt. I alt har **41 rollemodeller** gennemført spørgeskemaundersøgelsen, hvilket giver en **svarprocent på 60 pct.** Rollemodelkorpsen er yderligere beskrevet i afsnit 3.2.

Spørgeskemaundersøgelse blandt elever

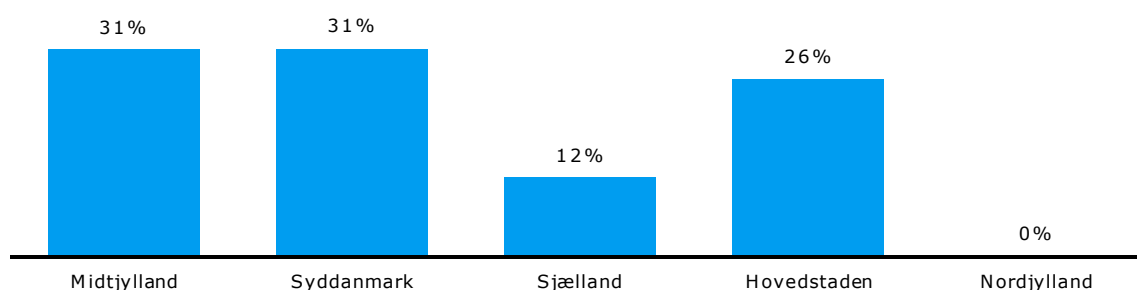
Spørgeskemaundersøgelsen til elever er gennemført blandt **samtlig grundskoleelever** i 7.-10. klasse, som har fået et oplæg fra rollemodelleme i perioden fra den 16. november 2020 til den 16. juni 2021. Eftersom eleverne har udfyldt spørgeskemaet som en del af rollemodellernes besøg, er der udelukkende samlet data ind blandt elever, der har modtaget oplæg a 90 minutters varighed.

Denne beslutning er truffet med henblik på at sikre, at der på besøget var tilstrækkelig tid til rollemodellernes oplæg⁸.

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i slutningen af rollemodellernes oplæg, hvor eleverne er blevet bedt af rollemodellerne om at tilgå spørgeskemaet via et selvoprettelseslink. Forud for oplægget er rollemodellerne blevet instrueret i, hvordan de præsenterer, igangsætter og styrer dataindsamlingen ude på skolerne. I alt har **1.192 elever** gennemført spørgeskemaundersøgelsen, hvilket giver en **svarprocent på hele 84 pct.** Svarprocenten er udregnet ved at dividere antallet af gennemførte besvarelser med antallet af de elever, der ifølge opgørelser fra EEO har modtaget oplæg a 90 minutters varighed i dataindsamlingsperioden.

Som det fremgår af figuren nedenfor, fordeler eleverne sig på tværs af fire ud af fem regioner i Danmark. Der er flest elever fra henholdsvis Region Midtjylland og Region Syddanmark (31 pct.) efterfulgt af Region Hovedstaden (26 pct.)

Figur B-1: Elevernes bopælskommune

Note: N=1.192. Spørgsmålsformulering: "Hvilken kommune bor du i?". Datakilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt elever.

Der er lidt færre elever fra Region Sjælland (12 pct.), mens der næsten ikke er nogen elever fra Region Nordjylland i datagrundlaget. Det skyldes, at der ikke er gennemført nogle besøg a 90 minutters varighed i Region Nordjylland inden for evalueringens dataindsamlingsperiode. Vi kan derfor ikke med sikkerhed konkludere, at evalueringens resultater også gælder for elever i Region Nordjylland. Vi har dog ikke nogen teoretiske årsager til at tro, at resultaterne skulle være markant anderledes blandt elever i Region Nordjylland.

Der er gennemført en **repræsentativitetsanalyse** på regionsniveau, der sammenligner gruppen af elever, som har gennemført spørgeskemaundersøgelsen med den samlede gruppe af elever, der ifølge opgørelser fra EEO har modtaget oplæg a 90 minutters varighed i dataindsamlingsperioden. Tabellen nedenfor viser resultat af repræsentativitetsanalysen.

Table B-2: Repræsentativitetsanalyse

Region	Observeret N	Forventet N	Forskel
Midtjylland	366	343,1	22,9
Syddanmark	369	330,5	38,5
Sjælland	140	178,3	-39,3
Hovedstaden	315	338,1	-23,1

Chi-Square=15,806; df=3; Asymp. Sig.=0,001. Repræsentativitetsanalysen inkluderer ikke elever fra Region Nordjylland, da der som minimum skal være 5 elever i den forventede værdi, hvis antagelserne bag analysen skal overholdes. Da der ikke er gennemført besøg a 90 minutters varighed i Region Nordjylland indenfor evalueringens dataindsamlingsperiode, vil den forventede værdi være lig 0.

⁸ Under nedlukningen i forbindelse med COVID-19-pandemien er en del af rollemodellernes besøg blevet omlagt til virtuelle besøg. Disse indgår ikke i evalueringen.

Repræsentativitetsanalysen viser, at svarprocenten blandt elever fra Region Sjælland og Region Hovedstaden er lidt lavere end forventet i forhold til de besøg, som rollemodellemerne har gennemført i dataindsamlingsperioden. Elever fra disse regioner er med andre ord lidt underrepræsenteret i datagrundlaget. Samlet set vurderes der dog kun at være tale om mindre skævheder, når det store datagrundlag tages i betragtning.

Supplerende statistiske analyser

I analyserne af elevernes udbytte af rollemodellemerne besøg har vi gennemført en række supplerende statistiske analyser, der undersøger, om der er forskelle i elevernes udbytte på tværs af klassetrin, køn og elevernes forudgående viden om erhvervsuddannelserne. Disse analyser undersøger således, om der er signifikante forskelle på tværs af forskellige elever.

Analyserne af forskelle på tværs af klassetrin og elevernes forudgående viden om EUD/EUX er gennemført ved hjælp af en ensidet variansanalyse (på engelsk: one-way anova), så det er muligt at sammenligne mere end to gruppers forudsagte værdi på den afhængige variabel (elevernes udbytte). Der er altid en risiko for fejlagtige konklusioner (type 1-fejl), når man foretager multiple sammenligninger. For at imødekomme denne risiko har vi foretaget bonferroni-justeringer, så der tages højde for, at der foretages multiple sammenligninger.

Analyserne af forskelle på tværs af køn er gennemført ved hjælp af t-test for at undersøge, om der er signifikante forskelle mellem drengenes og pigernes udbytte af rollemodellemerne besøg. Resultaterne af de statistiske analyser fremgår af tabellerne nedenfor.

Tabel B-3: Forskelle på tværs af elevernes forudgående viden

Spørgsmål	Lav viden	Nogen viden	Høj viden
... at du ved mere om erhvervsuddannelserne?	3,85 (A)	3,66 (B)	3,21 (C)
... at du er blevet præsenteret for uddannelser, som du ikke kendte i forvejen?	3,67 (A)	3,54 (A)	3,22 (B)
... at du ved mere om hverdagen på en erhvervsskole?	3,78 (A)	3,66 (A)	3,48 (B)
... at du ved mere om hverdagen som lærling?	3,62 (A)	3,54 (AB)	3,40 (B)
... at du har fået lyst til at opsøge endnu mere viden om erhvervsuddannelserne?	3,26 (A)	3,19 (A)	3,11 (A)
... at du ved mere om de jobmuligheder, det giver at have en erhvervsuddannelse?	3,78 (A)	3,65 (A)	3,47 (B)
... at du ved mere om de muligheder for videreuddannelse, som en erhvervsuddannelse giver?	3,59 (A)	3,57 (A)	3,46 (A)

Note: Spørgsmålsformulering: "I hvilken grad har rollemodellemerne besøg betydet...". Eleverne er inddelt i tre grupper på baggrund af elevernes svar på spørgsmålet: "Hvor meget vidste du på forhånd om erhvervsuddannelserne inden rollemodellemerne besøg?". Eleverne er inddelt i grupper, således at "1-4 = lav viden", "5-6 = nogen viden" og "7-10 = høj viden". De grupper, der deler det samme bogstav ved et givent spørgsmål, er ikke signifikant forskellige fra hinanden på et 5 pct. signifikansniveau.

Tabel B-4: Forskelle på tværs af elevernes forudgående viden

Spørgsmål	Lav viden	Nogen viden	Høj viden
... at jeg i højere grad overvejer at tage en erhvervsuddannelse efter grundskolen	3,26 (A)	3,38 (A)	3,31 (A)
... at jeg bedre kan forstå, hvorfor andre elever overvejer at tage en erhvervsuddannelse	4,09 (A)	4,10 (A)	4,03 (A)
... at jeg har et mere positivt indtryk af erhvervsuddannelserne	4,07 (AB)	4,12 (A)	3,93 (B)
... at jeg føler mig bedre klædt på til at vælge en ungdomsuddannelse	3,70 (A)	3,76 (A)	3,67 (A)
... at jeg er blevet klogere på, hvad jeg vil efter grundskolen	3,52 (A)	3,46 (A)	3,54 (A)

Note: Spørgsmålsformulering: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Besøget fra rollemodellemerne har betydet...". Eleverne er inddelt i tre grupper på baggrund af elevernes svar på spørgsmålet: "Hvor meget vidste du på forhånd om erhvervsuddannelserne inden rollemodellemerne besøg?". Eleverne er inddelt i grupper, således at "1-4 = lav viden", "5-6 = nogen viden" og "7-10 = høj viden". De grupper, der deler det samme bogstav ved et givent spørgsmål, er ikke signifikant forskellige fra hinanden på et 5 pct. signifikansniveau.

Tabel B-5: Forskelle på tværs af klassetrin

Spørgsmål	7. klasse	8. klasse	9. klasse	10. klasse
... at du ved mere om erhvervsuddannelserne?	4,00 (A)	3,81 (AB)	3,62 (B)	3,08 (C)
... at du er blevet præsenteret for uddannelser, som du ikke kendte i forvejen?	3,87 (A)	3,59 (AB)	3,39 (BC)	3,22 (C)
... at du ved mere om hverdagen på en erhvervsskole?	3,97 (A)	3,80 (A)	3,57 (B)	3,35 (C)
... at du ved mere om hverdagen som lærling?	3,83 (A)	3,64 (A)	3,60 (A)	3,22 (B)
... at du har fået lyst til at opsøge endnu mere viden om erhvervsuddannelserne?	3,73 (A)	3,30 (B)	3,27 (B)	2,83 (C)
... at du ved mere om de jobmuligheder, det giver at have en erhvervsuddannelse?	4,04 (A)	3,80 (AB)	3,65 (B)	3,27 (C)
... at du ved mere om de muligheder for videreuddannelse, som en erhvervsuddannelse giver?	3,92 (A)	3,66 (A)	3,70 (A)	3,21 (B)

Note: Spørgsmaalsformulering: "I hvilken grad har rollemodellernes besøg betydet...". De grupper, der deler det samme bogstav ved et givent spørgsmål, er ikke signifikant forskellige fra hinanden på et 5 pct. signifikansniveau.

Tabel B-6: Forskelle på tværs af klassetrin

Spørgsmål	7. klasse	8. klasse	9. klasse	10. klasse
... at jeg i højere grad overvejer at tage en erhvervsuddannelse efter grundskolen	3,81 (A)	3,39 (B)	3,43 (AB)	3,08 (C)
... at jeg bedre kan forstå, hvorfor andre elever overvejer at tage en erhvervsuddannelse	4,35 (A)	4,07 (AB)	4,13 (AB)	3,97 (B)
... at jeg har et mere positivt indtryk af erhvervsuddannelserne	4,28 (A)	4,07 (A)	4,12 (AB)	3,88 (B)
... at jeg føler mig bedre klædt på til at vælge en ungdomsuddannelse	4,15 (A)	3,71 (BC)	3,86 (AB)	3,53 (C)
... at jeg er blevet klogere på, hvad jeg vil efter grundskolen	3,79 (A)	3,51 (A)	3,80 (A)	3,26 (B)

Note: Spørgsmaalsformulering: "I hvilken grad har rollemodellernes besøg betydet...". De grupper, der deler det samme bogstav ved et givent spørgsmål, er ikke signifikant forskellige fra hinanden på et 5 pct. signifikansniveau.

Tabel B-7: Forskelle på tværs af køn

Spørgsmål	Dreng	Piger
... at du ved mere om erhvervsuddannelserne?	3,55 (A)	3,56 (A)
... at du er blevet præsenteret for uddannelser, som du ikke kendte i forvejen?	3,53 (A)	3,36 (B)
... at du ved mere om hverdagen på en erhvervsskole?	3,65 (A)	3,61 (A)
... at du ved mere om hverdagen som lærling?	3,55 (A)	3,47 (A)
... at du har fået lyst til at opsøge endnu mere viden om erhvervsuddannelserne?	3,25 (A)	3,11 (B)
... at du ved mere om de jobmuligheder, det giver at have en erhvervsuddannelse?	3,66 (A)	3,59 (A)
... at du ved mere om de muligheder for videreuddannelse, som en erhvervsuddannelse giver?	3,59 (A)	3,49 (A)

Note: Spørgsmaalsformulering: "I hvilken grad har rollemodellernes besøg betydet...". De grupper, der deler det samme bogstav ved et givent spørgsmål, er ikke signifikant forskellige fra hinanden på et 5 pct. signifikansniveau.

Tabel B-8: Forskelle på tværs af køn

Spørgsmål	Dreng	Piger
... at jeg i højere grad overvejer at tage en erhvervsuddannelse efter grundskolen	3,47 (A)	3,16 (B)
... at jeg bedre kan forstå, hvorfor andre elever overvejer at tage en erhvervsuddannelse	4,07 (A)	4,08 (A)
... at jeg har et mere positivt indtryk af erhvervsuddannelserne	4,00 (A)	4,08 (A)
... at jeg føler mig bedre klædt på til at vælge en ungdomsuddannelse	3,77 (A)	3,66 (A)
... at jeg er blevet klogere på, hvad jeg vil efter grundskolen	3,64 (A)	3,35 (B)

Note: Spørgsmaalsformulering: "I hvilken grad har rollemodellernes besøg betydet...". De grupper, der deler det samme bogstav ved et givent spørgsmål, er ikke signifikant forskellige fra hinanden på et 5 pct. signifikansniveau.

Data indsamlet af EEO

Evalueringen inddrager ligeledes analyser af data indsamlet af EEO. EEO har gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt de **lærere og vejledere**, der har booket et besøg fra rollemodellerne. Rambøll har gennemgået og kvalificeret spørgeskemaet skriftligt og på et arbejds møde med EEO.

I analysen inkluderer vi kun besvarelser fra lærere og vejledere, som har oplevet skolebesøg a 60-90 min. varighed⁹, så der er sammenhæng til spørgeskemaundersøgelsen blandt elever, der netop er gennemført på skolebesøg a 90 min. varighed. I alt har **80 lærere/vejledere** gennemført spørgeskemaundersøgelsen, hvilket giver en **svarprocent på 84 pct.** Størstedelen af besvarelserne kommer fra vejledere (83 pct.), mens de øvrige besvarelser hovedsageligt kommer fra lærere (14 pct.).

Endelig indgår der i evalueringen data fra selve skolebesøgene, hvor rollemodellerne både før og efter oplægget har spurgt eleverne ved håndsoprækning om, hvor mange af eleverne der overvejer at tage en erhvervsuddannelse. Rollemodellerne har ligeledes spurgt eleverne ved håndsoprækning om, hvor mange af dem der oplever at have fået mere viden om EUD/EUX efter oplægget. Disse data er baseret på opgørelser fra samtlige besøg (dvs. både besøg a 45, 60 og 90 min. varighed).

⁹ Det er ikke muligt at skelne mellem de lærere/vejledere, der har oplevet et besøg på 60 minutter og de lærere/vejledere, der har oplevet et besøg på 90 minutter.